

Täysistunto

Keskiviikko 6.5.2020 klo 14.03—20.24

6. Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86, 88, 93 ja 94 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käytön jatkamisesta

Muu asia M 20/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 7. asiasta, ja keskustelussa voidaan käsitellä poikkeustoimien purkustrategiaa laajemminkin.

Pääministeri Sanna Marinin esittelypuheenvuoron, joka on 15 minuuttia, jälkeen käydään ryhmäpuheenvuorokierros, jossa ryhmäpuheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Ryhmäpuheenvuorokierroksen jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja 1 minuutin mittaisina. Vastauspuheenvuorot varataan V-painikkeella. Muut puheenvuorot ovat normaalin eli enintään 3 minuutin mittaisia.

Lähetekeskusteluun varataan ennakoilmoituksesta poiketen kaksi tuntia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Eli muut aikataulutetut asiat — ministereille tiedoksi — siirtyvät puolella tunnilla eteenpäin. Toivotavasti pystytte sovittamaan aikataulut tämän äsken tehdyn päätöksen mukaan.

Keskustelu

14.05 **Pääministeri Sanna Marin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tänään hyväksynyt periaatepäätöksen, joka käsittää suunnitelman koronavirusepidemian hillitsemiseksi asetettujen rajoitustoimenpiteiden jatkamiseksi sekä purkamiseksi hallitusti ja asteittain.

COVID-19-koronaviruspandemian johdosta Suomessa ovat noin kahden kuukauden ajan vallinneet valmiuslaissa tarkoitetut poikkeusolot. Vaikka viruksen leviäminen on saatu hallintaan, tauti ja sen aiheuttama konkreettinen uhka ovat edelleen olemassa. Hallitus on arvioinut, että säännönmukaiset toimivaltuudet eivät ole riittäviä väestön suojaamiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi. Tästä syystä hallitus on päättänyt valmiuslain käyttöönottoasetuksilla jatkaa osan valmiuslain pykälien toimivaltuuksien käyttöä.

Valtioneuvosto on antanut kaksi käyttöönottoasetusta. Näistä ensimmäinen on asetus valmiuslain 87 §:ssä säädetyn terveydenhuollon ohjaamista koskevan toimivaltuuden käytön jatkamisesta. Toisessa käyttöönottoasetuksessa säädetään valmiuslain 86, 88, 93 ja 94 §:issä säädettyjen toimivaltuuksien käytön jatkamisesta. Asetuksessa säädetään valmiuslain nojalla sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden ohjaamisesta, kunnan oikeudesta luopua terveydenhuoltolaisissa säädettyjen kiireettömän hoidon määräaikaisten noudattamisesta ja sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinneista, poikkeamisesta työaika-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

lain lepoaikoja ja ylityötä koskevista säännöksistä sekä vuosilomalain vuosiloman antamista koskevista säännöksistä terveydenhuollossa ja sosiaalitoimessa, pelastustoimessa, hätäkeskustoiminnassa ja poliisitoimessa, sekä terveydenhuollon, sosiaalitoimen, pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan työntekijän, virkamiehen ja kunnallisen viranhaltijan irtisanomisajan pidentämisestä. Molemmat asetukset tulevat voimaan 14. toukokuuta 2020. Asetukset ovat voimassa 30. kesäkuuta 2020 saakka. Mikäli asetusten soveltamisedellytykset eivät enää täyty, asetukset kumotaan ennen kesäkuun loppua.

Arvoisa puhemies! Nykyiset rajoitustoimet ovat luonteeltaan pääasiassa hyvin yleisiä ja laajoja fyysisten kontaktien vähentämiseen tähtäviä rajoituksia. Asetetuilla rajoitustoimilla ja annetuilla suosituksilla on onnistuttu hillitsemään epidemian etenemistä ja suojelemaan riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä. Rajoitustoimilla on hyötyjen ohella myös haitallisia sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia, ja osa toimenpiteistä rajoittaa perusoikeuksien toteutumista. Koronavirusepidemian ja siihen liittyvien rajoitustoimien taloudelliset, sosiaaliset ja terveydelliset vaikutukset ovat mittavia ja monelta osin mahdollisesti pitkäkestoisia. Epidemian ja rajoitustoimien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi on jo päätetty useista tukitoimista, joilla autetaan ihmisiä, yhteisöjä ja yrityksiä koronakriisin keskellä.

Koska epidemian etenemisen hillitsemisessä on Suomessa onnistuttu toistaiseksi hyvin, on mahdollista siirtyä laajamittaisista rajoitustoimista kohti hybridistrategian mukaista testaa, jäljitä, eristä ja hoida -periaatteen toteuttamista. Hallituksen tavoitteena on edelleen pyrkiä estämään viruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella erityisesti riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä. Kun rajoitustoimia vähitellen poistetaan, epidemian kehittymistä ja terveydenhuollon kuormittumista seurataan ja arvioidaan tarkasti. Hallitus on sitoutunut arvioimaan linjauksiaan seurantatiedon valossa ja muuttamaan niitä tarvittaessa.

Arvoisa puhemies! Suomi avautuu vähitellen kesää kohti. Rajoituksia pyritään purkamaan hallitusti ja asteittain siten, että tautitilanne pysyy hallinnassa, terveydenhuollon kantokyky ei vaarannu ja riskiryhmiin kuuluvien ihmisten henkeä ja terveyttä voidaan suojella. 14. toukokuuta alkaen perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa palataan lähiopetukseen hallitusti ja porrastetusti. Samaan aikaan mahdollistetaan työmatkaliikenne sisärajoilla, vastaavalla tavalla kuin toimitaan länsi- ja pohjoisrajalla. Myös ulkoharrastuspaikat avataan kokoontumisrajoituksia noudattaen. Kymmenen hengen kokoontumisrajoitus on voimassa toukokuun loppuun.

Samalla kun perusopetuksen ja varhaiskasvatusten lähiopetus alkaa, on myös muilla koulutusasteilla mahdollista palata lähiopetukseen. Valtioneuvosto kuitenkin suosittaa, että yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa, lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, vapaassa sivistystyössä sekä aikuisten perusopetuksessa jatketaan etäopetusta lukukauden loppuun. Koulutuksen järjestäjät päättävät itse, missä määrin lähiopetusta tarvittaessa järjestetään. Kesällä lähiopetus järjestetään väljyys- ja hygieniaohjeita noudattaen.

Rajaliikenteen säädösperusteisia rajoituksia puretaan 14. toukokuuta alkaen Schengenin sisäraajat ylittävässä liikenteessä sallimalla työsuhteeseen ja toimeksiantoon perustuva työmatkaliikenne sekä muu välttämätön liikenne. Suunnitellun oleskelun tarkoitus ja edellytykset selvitetään rajatarkastuksessa. Sisärajavaltontaa jatketaan maarajoilla, satamissa ja lentokentillä. Suositus varustamojen lipunmyynnin keskeyttämisestä päättyy työmatkaliikenteen osalta. Vapaa-ajan matkustamista ulkomaille ei toistaiseksi suositella, ja ulkoministeriön matkustusohjetta jatketaan tältä osin. Jokaisella on oikeus lähteä Suomesta ja Suomen kansalaisella on aina oikeus palata Suomeen. Ulkorajat pysyvät suljettuna tietyin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

poikkeuksin: esimerkiksi tavara- ja rahtiliikenne on sallittu. Suomi pitää tärkeänä, että rajaliikenteen rajoitusten purkutoimia koordinoidaan EU-tasolla.

Arvoisa puhemies! 1. kesäkuuta alkaen ravitsemisliikkeitä eli ravintoloita ja kahviloita voidaan avata asteittain ja hallitusti. Kokoonumisrajoitusta muutetaan 10 henkilöstä 50 henkilöön, ja rajoitus on voimassa toistaiseksi. Kesäkuun alusta myös sisätiloja ja alueellisesti rajattuja ulkotiloja voidaan avata siten, että varmistetaan turvallisuus asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohjeistusten avulla.

Ravitsemisliikkeiden kiinnipitämisellä on suuria haitallisia taloudellisia vaikutuksia, jotka keskittyvät yhdelle elinkeinosektorille. Tilojen avaaminen asiakkaille voidaan aloittaa asteittain kesäkuun alusta edellyttäen, että nyt tehtävien rajoitusten purkamisen vaikutukset ja myöhempi yleinen epidemiologinen tilanne arvio sitä tukevat. Tämä edellyttää lainsäädännön muokkaamista siten, että toiminnalle voidaan asettaa esimerkiksi asiakasmääriä ja anniskeluaikoja koskevia rajoituksia. Lainsäädäntöehdotukset tuodaan hallituksen käsiteltäväksi ensi viikolla, 13. toukokuuta 2020. Nykyisiä majoitus- ja ravitsemistoinnasta annetussa laissa toteutettuja rajoituksia ja niiden voimassaoloa arvioidaan eduskunnan edellyttämällä tavalla kahden viikon välein.

Kokoonumisrajoitukset perustuvat epidemiologiseen arvioon taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri. Aluehallintovirastoilla on toimivalta tartuntatautilain perusteella kieltää yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset korkeintaan kuuksiksi kerrallaan. Suurten, yli 500 hengen yleisötilaisuuksien järjestäminen kielletään hallituksen linjauksen mukaisesti 31.7.2020 asti. Kokoonumisrajoituksia on tarpeen edelleen asettaa. Epidemiologinen arvio ja ennuste antavat mahdollisuuden lieventää yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten henkilömäärärajoitusta nyt voimassa olevasta 10 henkilöstä enintään 50 henkilöön 1.6. alkaen toistaiseksi. Lisäksi hallitus suosittaa toimintaohjeena välttämään yli 50 henkilön kokoontumista sellaisissa yksityisissä tilaisuuksissa, jotka eivät ole yleisötilaisuuksia. Näitä ovat esimerkiksi yksityisen ja kolmannen sektorin järjestämät yksityiset juhla-, kulttuuri-, harraste-, liikunta- ja urheilutapahtumat sekä uskonnolliset tilaisuudet. Urheilukilpailut ja -sarjat voidaan käynnistää kesäkuussa erityisjärjestelyin.

Nyt suljettuina olevat julkiset sisätilat avataan kesäkuun alusta hallitusti ja asteittain. Näitä ovat esimerkiksi valtion ja kuntien museot, teatterit, kirjastot, harrastustilat ja -paikat, uimahallit ja muut urheilutilat, nuorisotilat ja kerhotilat. Kirjojen ja muun aineiston uloslainaminen kirjastoista sallitaan kuitenkin välittömästi. Sosiaali- ja terveysministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelevat aluehallintovirastoille ohjauskirjeen, jossa annetaan julkisia tiloja koskevat ohjeet tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi tarvittavista hygienia- ja muista vaatimuksista sekä asiakasmäärien rajoituksista tiloissa. Sisätilojen ja alueellisesti rajattujen ulkotilojen kuten huvipuistojen ja eläintarhojen osalta turvallisuus varmistetaan asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohjeistusten kautta. Näissä tiloissa on siis mahdollista olla myös yli 50 henkilöä edellä kerrotut näkökohdat huomioiden.

Arvoisa puhemies! Osa rajoitustoimista on voimassa toistaiseksi. Esimerkiksi etätyösuosituksista jatketaan ja rajoitukset koskien vierailuja sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä pidetään voimassa. Suosituksen mukainen etätyöskentely on toiminut pääsääntöisesti hyvin ja suositusta jatketaan toistaiseksi. Suositusta on perusteltua jatkaa, jotta altistusta lähikontakteille ja tartuntariskille voidaan vähentää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Vierailut sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä on rajoitettu tartuntatautilain 17 §:n nojalla yksikön omin päätöksin. Rajoitukset pidetään voimassa toistaiseksi. Tapauskohtaisesti arvioiden on edelleen mahdollista sallia kriittisesti sairaiden ja lasten oireettomat läheiset, saattohoidossa olevien läheiset sekä puoliso tai tukihenkilö synnytysosastolla. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien sekä kohonneen tartuntariskin omaavien ryhmien suojaamiseksi jatketaan tarkempaa ohjeistusta käytännöistä, joilla asiakas- ja potilasturvallisuutta parannetaan ja ylläpidetään. Nämä käytännöt liittyvät muun ohella vierailuihin sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä. Turvallisten sosiaalisten kontaktien mahdollistamiseksi edistetään uusia käytäntöjä esimerkiksi hoivayksiköissä.

Kohonneen tartuntariskin omaavien väestöryhmien suojaamiseksi annettuja suositusluonteisia ohjeita ylläpidetään ja tarkistetaan siten, että niillä edelleen tehostetusti suojataan väestöä tartunnalta ja samalla tunnistetaan heidän muiden perus- ja ihmisoikeuksien sa kunnioittamisen, toimintakykynsä turvaamisen sekä sosiaalisten ja taloudellisten tarpeidensa asettamat vaatimukset. Toimintaohjeena on edelleen voimassa suositus, että yli 70-vuotiaat pysyvät erillään fyysisistä kontakteista muiden ihmisten kanssa mahdollisuuksien mukaan. Valtioneuvosto kuitenkin korostaa riskiryhmään kuuluvien omaa harkintaa toimintaohjetta noudatettaessa.

Arvoisa puhemies! Rajoitustoimenpiteiden jatkamista ja purkamista koskevat linjaukset perustuvat kokonaisarviointiin, jossa huomioidaan epidemian hallinnan epidemiologiset, oikeudelliset ja muut yhteiskunnalliset kuten sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat. Myös perustuslakivaliokunta on painottanut, että rajoitustoimien yhteiskunnalle aiheuttamia kokonaisuuhaittoja tulee arvioida suhteessa niillä saavutettuun hyötyyn.

Kun siirrymme koronan hallinnassa uuteen vaiheeseen eli puramme rajoituksia asteittain, korostuu jokaisen kansalaisen, yrityksen ja yhteisön oma vastuullinen toiminta ja harkinta. Tilanne on yhä vakava. Siksi jokaisen meistä on huomioitava toiminnassamme oma ja kanssaihminen terveys. Kaikkien rajoitusten ja suositusten keskellä eniten on merkitystä sillä, miten itse toimimme. Suomalaiset ovat toimineet tähän asti erittäin vastuullisesti, ja luotan siihen, että toimimme näin myös jatkossa.

Puhemies Matti Vanhanen: Käymme keskusteluun.

14.19 Kristiina Salonen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maaliskuussa ajauimme tuntemattomille vesille, kun koronavirusepidemia levisi Suomeen. Olimme muun maailman tavoin uudenlaisen ja vakavan uhan edessä. Emme kuitenkaan suostuneet antautumaan koronavirukselle vaan päätimme taistella sitä vastaan. Tämä päätös edellytti hallitukselta nopeaa reagoitua. Eduskunta teki päätöksen valmiuslain osittaisesta käyttöönotosta ja täysin poikkeuksellisista yhteiskunnan, yksilöiden ja yritysten rajoituksista. Näitä päätöksiä seurasi suomalaisten sisuuntuminen. Suomalaiset toimivat kansana tässä kriisissä esimerkillisesti rajoituksia noudattaen. Siksi Suomessa tautitilanne on nyt yksi maailman parhaista. Olemme onnistuneet suojaamaan riskiryhmään kuuluvia ja pitämään huolta terveydenhuoltomme kantokyvystä. Sen vuoksi voimme alkaa avata yhteiskuntaa asteittain ja hallitusti. Kiitos siitä kuuluu jokaiselle suomalaiselle.

Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan avautuminen aloitetaan tasa-arvoisuutemme ja sivistyksemme kulmakivistä: kirjastosta. Sillä on myös symbolista arvoa. Se on merkki siitä, että olemme vahva sivistisyhteiskunta. Juuri sivistisyhteiskunnalla on hyvät edellytykset selviytyä myös edessä olevista haasteista. Meillä on nimittäin edessämme vielä pitkä tie.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Matka on vasta alussa. Koulut avaavat ovensa lapsille ja nuorille toukokuun puolivälissä, samoin ulkoharrastuspaikat. Työmatkaliikenne sisärajoilla avataan jälleen, karanteeniohjeita noudattaen. Kesäkuun alussa museot, teatterit, urheilutilat, kirjastot ja nuoriso- ja kerhotilat avaavat ovensa jälleen kansalaisille. Vähitellen ja hallitusti rajoituksia puretaan.

Mutta entiseen emme vieläkään palaa. Elämme koronan uhan alla, ja on tärkeää, että uudessa arjessamme noudatamme turvavälejä, huolehdimme hygieniasta ja noudatamme viranomaisten ohjeistuksia. On viisasta myöntää, että kaikkea emme vielä tästä viruksesta tiedä. On mahdollista, että kesällä tauti ei leviä aivan samalla tavalla kuin talvikautena. Kuitenkin syksyn ja talven edetessä on erittäin todennäköistä, että pandemian toinen aalto tulee. On siis kaikin tavoin varauduttava siihen, että joitakin rajoitustoimia joudutaan syksyn myötä uudelleen kiristämään. Silloin meidän on oltava heti ensi hetkestä valmiina tartuntaketjujen tehokkaaseen jäljittämiseen ja niiden hallintaan. Siksi rajoitustoimien hallinnan ja asteittaisen purkamisen ohella hallituksen suunnitelmassa keskeistä on testaa, jäljittää, eristä ja hoida -periaate.

Arvoisa puhemies! Vaativa tehtävämme on nyt löytää tasapaino, jonka avulla pystymme suojelemaan kansalaisiamme vaaralliselta taudilta kuitenkin aiheuttamatta suomalaisille kohtuuttomasti muita vaikeuksia. Siksi on arvioitava tautikehityksen lisäksi myös muita näkökulmia, kuten kasvavaa terveysvelkaamme, kun kiireettömiä hoitoja on jouduttu perumaan. Hoidon tarve on nyt kasautunut, ja myös se tuo mukanaan terveysuhkia. Siksi onkin välttämätöntä, että ihmiset pääsevät ja hakeutuvat hoitoon myös näinä poikkeuksellisina aikoina. Kiireettömän hoidon joustot eivät saa vaarantaa kenenkään terveyttä.

Myös huoli ikäihmisten terveydestä ja hyvinvoinnista on suuri. Ei ole helppoa säätää rajoitustoimia, joilla suojaamme hyvin ikääntyneitä koronavirukselta, kun kuitenkin tiedämme samalla, että rajoitukset voivat myös heikentää yli 70-vuotiaiden kokonaishyvinvointia. Sen vuoksi yksi väärinkäsitys on syytä korjata. Se liittyy liikkumiseen: ulkona liikkumista ei ole ikäihmisiltä kielletty. Päinvastoin ulkoilu on jokaiselle tärkeää, sillä se virkistää niin kehoa kuin mieltä. Vaikka fyysisiä kontakteja on vältettävä, sosiaalista läheisyyttä tarvitsevat meistä kaikki, myös ikäihmiset. Yli 70-vuotiaiden ihmisten kohdalla meidän on seurattava rajoitusten vaikutuksia tarkasti. On etsittävä ratkaisuja, joilla löydämme parhaan tasapainon.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Jokaisella kriisillä on alkunsa ja loppunsa. Matkaa on vielä paljon edessämme. Eteenpäin tarpoessamme tarvitsemme kaikki kärsivällisyyttä, joustoa ja sietokykyä. Askel askeleelta pystymme kuitenkin palaamaan takaisin normaalimpaan arkeen. Sen aika ei ole vielä, mutta se tulee kyllä. Me selviämme tästäkin.

14.24 Riikka Purra ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viikon kuluttua sadattuhannet koululaiset siirtyvät kouluihin. Koulukuljetukset käynnistyvät, julkinen liikenne täyttyy koulumatkalaisista, opettajat siirtyvät lähiopetukseen. Hallitus päätti avata yhteiskuntaa koulut edellä vain lukuvuoden kahden viimeisen viikon ajaksi, samalla kun esimerkiksi ravintolat jäävät vielä viikoiksi odottamaan edes pienimuotoisimpia avaamistointenpiteitä.

Hallitus on perustellut exit-valintojaan eri tavoin. Koulujen kohdalla esimerkiksi sosiaaliset syyt ovat painaneet vaakakupissa, toisin sanoen se, että osa lapsista voi kotona huonosti. Tästä syystä kaikkien lasten pitää mennä kouluun, vaikka se hyöty, mitä kahdesta viikosta on saatavilla edes huonosti voivien lasten tilanteeseen, ei ole lainkaan selvä. Toiseksi hallitus on perustellut exit-valintojaan juridisin ja perustuslaillisin syin. On sanot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

tu, että etäopetus ei voi jatkua kahta viikkoa, koska se ei olisi enää välttämätöntä. Tämä juridinenkin perustelu kuitenkin nojaa terveydelliseen ja itse viruksen leviämistä koskevaan analyysiin.

Koronaepidemiassa ei ole olemassa yksiselitteistä ja kiistatonta asiantuntijuutta, johon nojata ja perustaa päätöksensä. Näin hallitus kuitenkin tekee. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön esittämät poukkoilevat näkemykset, hidas ja poliittisessa paineessa tehty reagointi aktiivisen ennakkoinnin ja varautumisen sijaan sekä vahingot ja selvät virheet ovat tulleet tutuiksi viikkojen aikana. Lääkärien, epidemiologien ja virologien parissa sekä tiedeyhteisön sisällä niin Suomessa kuin kansainvälisesti on erittäin paljon vastanäkemyksiä hallituksen ja sen uskottujen asiantuntijoiden edustamaan linjaan.

Hengityssuojista on käyty keskustelua kuukausia. Moni kysyy, miksi niitä ei edes nyt yhteiskuntaa avattaessa suositella. Hallitus asiantuntijoinen on vääntänyt monenlaisiin akrobaattisiin suorituksiin keksiessään, miksi juuri suomalaisten kohdalla maskeista ei olisi hyötyä ja miksi me emme osaisi niitä käyttää. Tosiasia on, että maskeja ei ole riittävästi edes hoitohenkilökunnalle, joten niitä ei uskalleta suositella kansalaisillekaan.

Selvityksiä hallitus kuitenkin tekee. Suojavälineitä koskevan selvityksen on määrä valmistua juhannukseksi, kun siis koulut aukeavat viikon päästä. Viivyttelyä ja saamattomuutta ei voi perustella perustuslailla eikä asiantuntijuudella.

Arvoisa puhemies! Suomessa kuolonuhrien määrä ei onneksi ole yhtä suuri kuin länsinaapurissamme Ruotsissa. Siellä virus on levinnyt lähes 600 hoitokotiin, kuolemia on kirjattu lähes 3 000 ja arviot näyttävät hurjilta — suoraan sanoen ne näyttävät sellaisen maan lukemilta, joka ei suojele elämää, ainakaan työiän ylittäneiden elämää. Joidenkin mielestä Ruotsin malli on kuolonuhreista huolimatta hyvä, sillä maata ei ole suljettu niin paljon kuin Suomea ja useimpia muita maita. Kuitenkaan talouden suhteen Ruotsi ei ainakaan vielä ole merkittävästi eri tilanteessa kuin Suomi. Ruotsin talous sukeltaa lähes yhtä paljon kuin Suomen, vaikka esimerkiksi ravintolat ovat auki. Ihmiset eivät toimi normaalisti, koska virus jyllää.

Ruotsin ja Suomen tilanteita analysoineen ekonomisti Sanna Kurrosen mukaan talouden elpymisenkin ratkaisee kansalaisten luottamuksen palautuminen. Suomen talous voi nousta nopeasti, mikäli epidemia pidetään niin pienenä, että ihmiset uskaltavat taas liikkua. Hallitus kuitenkin ei valitsemallaan exit-strategialla todennäköisesti pidä sitä riittävän pienenä vaan avaa yhteiskuntaa epäjohdonmukaisesti. Se ei pyri tukahduttamaan virusta, kuten monessa maassa on tehty, vaan nitkuttaa eteenpäin uskottujen asiantuntijoidensa viitoittamalla tiellä, josta kukaan ei todella tiedä, mihin sillä pyritään. Olemme kuulleet jopa, että virus on talttunut Suomessa liian nopeasti. Ei ole uskottavaa, kun tällaisten asiantuntijapuheenvuorojen jälkeen pääministeri jälleen todistaa, että Suomen strategia on suojella riskiryhmiä.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ymmärtävät, että tilanne on ennennäkemätön ja vaikea. Olemme nostaneet esille virheitä ja vaatineet nopeampaa ja tehokkaampaa toimintaa, jotta virus saataisiin mahdollisimman pian nitistettyä sille tasolle, että pääsemme avaamaan yhteiskuntaa turvallisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Vaikka aikaa leimaa epävarmuus, oppia kannattaa rohkeasti ottaa niistä maista, jotka viruksen kanssa ovat parhaiten onnistuneet.

Avoin viestintä, jossa rehellisesti kerrotaan, mitä ollaan tekemässä, mihin pyritään ja miksi, on tarpeen. Niin kauan kuin hallitus ja sen uskotut asiantuntijat eivät vastaa tai oi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

kein edes reagoi kritiikkiin sen linjaa [Puhemies koputtaa] tai linjattomuutta kohtaan, avoimuus ei valitettavasti toteudu.

14.29 **Antti Häkkänen kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kriisin ensimmäisen vaiheen rajoitustoimenpiteistä vallitsi laaja yhteisymmärrys. Maaliskuun alkupuolella presidentti ja oppositiopuolueet ja monet asiantuntijatkin ehdottivat, ja myöhemmin hallitus aloitti, tartuntatautilain ja valmiuslain toimeenpanon. Suomalaiset ovat sääntöjä noudattaneet, ja viruksen torjunnassa on onnistuttu erinomaisesti.

Nyt on alkamassa kriisin toinen vaihe. Tämä vaihe tulee olemaan vaikeampi kuin ensimmäinen. Edessä on paljon epävarmuutta ja vaikeita tilanteita. On valittavana useita eri polkuja ja vaihtoehtoja. Ei ole yhtä totuutta.

Arvoisa puhemies! Se maa selviytyy pienimmillä henkisillä, terveydellisillä ja taloudellisilla vahingoilla, joka on nyt parhaiten hereillä. Suomella on Euroopan parhaat edellytykset onnistua. Kaukainen sijainti, korkea osaaminen, keskinäinen luottamus ja monet muut tekijät antavat meille nyt myös etulyöntiasemaa muihin maihin nähden. Se on käytettävä viisaasti.

Kriisin seuraavassa vaiheessa ratkaisevat yhä enemmän toimintatavat ja johtaminen. Kriisin alkuvaiheen virheistä pitää oppia, aivan kuten hallituksen ministerit ovat sanoneet. Kokoomus esittää rakentavassa hengessä muutaman ehdotuksen valtioneuvostolle, jotta kriisin vaikeammassa vaiheessa voitaisi onnistua vielä paremmin.

Ensinnäkin kokouksen mielestä on välttämätöntä, että hallituksella olisi selkeä ja julkinen suunnitelma yhteiskunnan avaamiseksi. Koko yhteiskunta ei voi toimia samaan suuntaan, jos suunnitelma ei ole kaikkien tiedossa. Suunnitelman pitää olla kirjallinen, kaikkien luettavissa ja kattava — eivät riitä vain päivämäärät, milloin joku toimenpide poistetaan. Turvallinen arkielämän palauttaminen edellyttää esimerkiksi sitä, että testaus, jäljittäminen ja eristäminen ovat täydessä valmiudessa, kun rajoituksia puretaan. Nyt on se vaara, että epidemian hallintakeinot myöhästyvät, eikä esimerkiksi suojamaskien käyttöön ole kyetty muodostamaan kantaa vielääkään, vaikka yhteiskuntaa avataan voimakkaasti. Suunnitelmallinen ja järjestelmällinen toimintatapa vähentää yllätyksiä ja epävarmuutta.

Arvoisa puhemies! Suomen johtaminen ulos kriisistä edellyttää myös kirkkaampaa tilannekuvaa ja tietopohjaa. Tietojen on oltava samat kaikilla toimijoilla koko yhteiskunnassa. Perustuslakivaliokunta on joutunut antamaan vakavan huomautuksen ministeriöille tietopohjan ja tilannekuvan puutteista kriisin yhteydessä. Eduskunnan tiedonsaannista on nyt käynnistetty erillinen selvitys. Tämä on erityisen vakava kysymys myös parlamentarismien kannalta. Hallitus toimii eduskunnan luottamuksen varassa. Eduskunta valvoo hallituksen toimintaa, ja tiedot ovat olennainen osa tätä valvontaa. Työrauha on toki tärkeä asia, mutta on syytä huomata, että hallituksen on nautittava eduskunnan luottamusta joka päivä poikkeusoloista huolimatta. Jokaisessa asiassa pitää olla selkeä vastuuministeri. Jos kaikki johtavat, kukaan ei johda. Myös ongelmien ennakoinnin merkitys korostuu kriisin seuraavassa vaiheessa. Se maa menestyy, joka kykenee samaan aikaan hoitamaan akuutteja asioita mutta myös katsomaan horisonttiin. Ministerien on viritettävä omaa hallinnonalaansa sellaiseen asentoon, jossa ongelmat tunnistetaan ennakkoon eikä vasta siinä vaiheessa, kun ongelmat ovat sylissä.

Yhtä tärkeää on koko yhteiskunnan johtaminen, ei vain valtionhallinnon johtaminen. Ratkaisuja löydetään nopeammin, jos kunnat, yritykset, järjestöt ja tavalliset suomalaiset ovat mukana etsimässä ratkaisuja. Myös maailmalla kehitetään uusia ideoita ja tietoja, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Suomen täytyy jokaisella hallinnonalalla aktiivisesti hakea näitä ratkaisuja Suomeen. Pieni mutta hyvä esimerkki on hoiva-alan yrityksessä käyttöön otettu tapaamiskontti — pieni, mutta äärimmäisen tärkeä esimerkki.

Arvoisa puhemies! Monet demokraattiset oikeusvaltiot ovat nyt poikkeustilassa. Avoimet yhteiskunnat eivät ole tällaista kokeneet pitkiin aikoihin. Normaalit olot poistuvat, ja hallitus saa ilmatilan ja rajut toimivaltuudet. Näissä tilanteissa instituutioiden ja oikeusvaltion vahvuus testataan.

Suomessa valtioneuvostolla on johtovastuu kriisissä, mutta eduskunnan perustuslakivaliokunnan rooli korostuu. Kokoomus pitää erityisen tärkeänä, että perustuslakivaliokunnan huomiot otetaan täysimääräisesti käyttöön juurikin poikkeusoloissa. Perustuslakivaliokunta on muun muassa huomauttanut tuesta ravintolayrityksille — on kestänyt viikkoja eikä vielä ole tullut. Perustuslakivaliokunta on kriisin aikana antanut huomautuksen myös siitä, että päätösten haittavaikutuksia ja laajempia yhteiskunnallisia vaikutuksia ei ole kunnolla arvioitu. [Puhemies koputtaa] Samoin on huomautettu vaihtoehdottomuudesta, jota täytyy arvioida perusoikeuksien punninnassa.

Arvoisa puhemies! Suomella on hyvät edellytykset onnistua tässä kriisinhoidossa. Kokoomus antaa siihen rakentavia ehdotuksia myös myöhemmin tämän kevään aikana. — Kiitos.

14.34 Markus Lohi kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisten arkea, työ- ja yritys-elämää ja yhteiskunnan palveluja on jouduttu viime viikot rajoittamaan kovalla kädellä. Ihmisillä on ollut ymmärrettävästi myös kestämistä, mutta tärkeimmässä on yhdessä onnistuttu: Suomi on kokonaisuutena päässyt tästä vitsauksesta pelättyä vähemmällä. Ihmishenkien menetyksiltä ei ole kuitenkaan kokonaan pystytty välttymään. Jokainen kuolemantapaus on äärimmäisen murheellinen. Menehtyneiden läheiset tarvitsevat tukeme.

Nyt rajoituksia päästään purkamaan. Jostain luin, että Suomi on seuraamassa Ruotsia. Kyllä jokainen maa on toiminut ja toimii omalla tavallaan. Suomalaisten on tärkeää ymmärtää, että tilanne on edelleen vakava. Siksi tärkeintä myös tästä eteenpäin on huolenpito ihmisten terveydestä. Samalla Suomea on kuitenkin vähitellen avattava vastuullisella tavalla. Virusta ei saa vahingossakaan päästää hallitsemattomasti jylläämään. Siksi on perusteltua, että poikkeusolot maassa jatkuvat ja että nyt eduskunnan käsiteltäväksi tulevat valmiuslain jatko-asetukset hyväksytään.

On ollut merkittävä arvo sinällään, että päätöksiä on viime viikkoina kyetty tekemään yhteisymmärryksessä yli hallitus—oppositio-ajan. Tarvitsemme edelleen yhteistä näkemystä ja myös yhteistä tilannekuvaa. Keskusta on omalta osaltaan valmis tätä rakentamaan. Rajoitustoimiin liittyviä asetuksia käsiteltäessä olemme huomanneet myös, että lainsäädäntömme ei ole kaikilta osin toimiva tällaisiin pandemioihin. Tarvitsemme perusteellisen valmistelun pohjalta lainsäädäntöuudistuksia. Niiden aika on kuitenkin akuutin kriisin jälkeen.

Arvoisa puhemies! Sanomattakin on selvää, että vahingot Suomen taloudelle ovat mitattavat. Siksi myös yhteiskunnan vastaantulo on mittaluokaltaan poikkeuksellinen. Maamme yritykset tarvitsevat edelleen hätäapua, jotta ihmisten toimeentulo turvataan ja jotta konkurssseja ja työpaikkojen menetyksiä tulisi loppuviimein mahdollisimman vähän. Tähän saatiin aikaan ratkaisu kausityövoiman järjestämisestä maatalouteen, ja on erittäin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

tärkeää, että myös ravintoloille kohdistetusta erillisestä tuesta on sovittu ja yritysten yleis-tuen valmistelu etenee.

Tarvitsemme myös yhteistä näkemystä siitä, että ei Suomi nouse tästä kriisistä verotta-malla. Eihän meillä kohta ole, mitä verottaa. Suomi nousee tästäkin kriisistä ainoastaan työnteolla ja yrittäjyydellä, ja siksi meidän on luotava tälle edellytykset myös rakenteelli-silla uudistuksilla.

Hallitus on onnistunut kriisinhoidossa isossa kuvassa hyvin — kiitos siitä. Totta kai vir-heitäkin on varmasti tullut ja on tarvittu korjausliikkeitä, mutta on hyvä muistaa, että yllät-tävässä ja äkillisessä tilanteessa yritystukienkin osalta on jouduttu pelaamaan niillä korteil-la, mitkä ovat olleet käytettävissä. Olen vakuuttunut, että pääosin tuet ovat kuitenkin koh-distuneet niin kuin pitääkin: eri puolilla Suomea työllistävälle tuhansille yrityksille, jotka ovat joutuneet ahtaalle.

Epidemian kurissa pitämisen ja myös talouden uudelleenstarttaamisen kannalta on vält-tämätöntä, että testiin pääsee matalalla kynnyksellä koko Suomessa. Kaikki mahdolliset julkiset, yksityiset ja tutkimuslaitosten voimavarat on tavalla tai toisella saatava käyttöön.

Arvoisa puhemies! Kun Suomea nostetaan takaisin jaloilleen, kyse ei ole yksinomaan taloudesta. Kyse on myös siitä, että Suomi pysyy tasa-arvoisena ja oikeudenmukaisena yh-teiskuntana. On kaikin tavoin pyrittävä estämään se, että vakava terveydellis-taloudellinen kriisi johtaisi myös laaja-alaiseen osattomuuteen tässä maassa.

Keskusta pitää tärkeänä, että 70-vuotiaiden toimintaohje pysyttäytyä karanteeninomai-sissa olosuhteissa muuttuu suositukseksi ja samalla korostetaan riskiryhmiin kuuluvien omaa harkintaa arvioida, mikä on viisasta. Meille kaikille on tärkeää tavata läheisiä ja osal-listua yhteiskunnan toimintaan. Iso osa 70 vuotta täyttäneistä on hyväkuntoisia ja aktiivi-sia kansalaisia. He haluavat elää omannäköistään ja mielekästä elämää pitäen samalla huolta omasta ja läheistensä terveydestä.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat lainkuuliaisia ja harkitsevia. Yhteiskuntamme on hajautetumpi ja huoltovarmempi kuin monet Euroopan maat. Olemme omavaraisia sekä terveydenhuollon että muiden yhteiskunnan kannalta kriittisten toimintojen osalta. Suoma-laisesta pidättyväisyydestäkin näyttäisi nyt olevan etua. Siksi yksi on varma: Suomi tulee tämän viheliäisen viruksen selättämään. Se voi viedä aikaa, mutta me selviämme varmasti tästä ja me selviämme yhdessä.

14.39 Mirka Soinikoski vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme eden-neet Suomessa tilanteeseen, jonka saavuttamiseksi poikkeustila otettiin käyttöön maalis-kuussa. Epidemian kasvu on Suomessa pysähtynyt ja paikallinen tarttuvuusluku on saatu painettua alas. Siitä kuuluu kiitos paitsi riittäville ja oikea-aikaisille rajoitustoimille, myös jokaiselle niitä noudattaneelle suomalaiselle.

Laajamittaisilla rajoitustoimilla saimme ostettua lisäaikaa terveydenhuollon iskukyvyn varmistamiseksi. Kun kiireetön leikkaustoiminta keskeytettiin, tehohoitopaikat onnistut-tiin moninkertaistamaan ja sairaaloiden valmiustasoa nostamaan. Samoin toimittiin vuon-na 2010 sikainfluenssapandemian aikana, jolloin työskentelin Turun yliopistollisen kes-kussairaalan teho-osaston lääkärinä. Edellisen pandemian opeista rakennettiin varautumis-suunnitelma 2012, ja sen pohjalta Suomi lähti koronan vastaiseen taisteluun alkuvuodesta. Toisin kuin nyt, 10 vuotta sitten meillä oli rokote apuna taistelussa.

Arvoisa puhemies! Hallitus linjasi toissapäivänä koronarajoitusten jatkosta ja valitsi Suomen exit-suunnitelmaksi niin sanotun hybridistrategian. Epidemian kasvun pysähtymi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

nen ei kuitenkaan tarkoita paluuta entiseen tai vaaran poistumista. Poikkeusolot jatkuvat, mutta Suomessa on nyt mahdollista siirtyä asteittain ja hallitusti laajoista rajoitustoimista tartuntatautilain mukaiseen tehostettuun epidemian hallintaan. Viruksen leviämisen estäminen, terveydenhuollon kantokyvyn turvaaminen ja ennen kaikkea elämän suojeleminen ovat jatkossakin hallituksen tärkeimpiä tehtäviä.

Hybridistrategian tavoitteena on, että epidemiaa onnistutaan hillitsemään tehokkaasti niin, että sen haitat ovat mahdollisimman vähäisiä ihmisten, yritysten ja yhteiskunnan toiminnan sekä perusoikeuksien toteutumisen suhteen. Käytännössä hybridistrategia tarkoittaa viruksen leviämisen vahvaa kontrollointia. Testauskapasiteettia lisätään entisestään, tartuntaketjuja jäljitetään, altistuneita eristetään ja kaikkia sairastuneita hoidetaan. Mobiilisovellus, joka auttaa sairaanhoitopiirejä tartuntaketjujen jäljittämässä, on jo suunnitella, ja sen testaus on käynnissä Vaasan keskussairaalassa. Lisäksi tartuntojen jäljittäjiä koulutetaan jatkuvasti lisää.

Arvoisa puhemies! Jokaisen on syytä ymmärtää, että vaikka rajoituksia nyt osin puretaan, fyysisten kontaktien välttäminen on edelleen ensisijaisen tärkeää. Kuten ministeri Ohisalo sanoi, elämme toistaiseksi niin sanotussa kahden metrin yhteiskunnassa. Etäisyyden pitäminen toisiin ihmisiin sekä käsi- ja yskimishygieniasta huolehtiminen voi pelastaa ihmishenkiä. Rajoitukset ovat välttämättömiä, kunnes koronavirukseen on saatavilla toimiva ja turvallinen rokote. Olennaista on se, minkälaisia rajoituksia missäkin vaiheessa on pidettävä voimassa. Nyt ilmoitetut toimet jatkuvat alkukesään. Viruksen leviämistä tarkkaillaan ja kokonaiskuva tarkentuu jatkuvasti. Eduskunnalla on oltava henkinen ja lainsäädännöllinen valmius tehdä uusia rajoituksia ja ottaa askelia taaksepäin, mikäli tilanne niin vaatii. Päätöksenteon avoimuus ja tutkittuun tietoon perustuvat toimenpiteet ovat nyt suuressa arvossa kuin koskaan.

Arvoisa puhemies! Tämä pandemia ei kohtele ihmisiä samalla tavalla. Yhdelle on vaikeampaa olla kotona kuin toiselle. Joillakin on suuri huoli omasta toimeentulosta, joillakin suunnaton pelko omasta tai läheisen terveydestä. Jotkut joutuvat jo suremaan läheisensä poismenoa. Meidän tulee kaikin tavoin auttaa heitä, joihin tämä kriisi osuu kovimmin.

Arvoisa puhemies! Akuutin kriisinhallinnan ohella meidän on kyettävä katsomaan tulevaisuuteen ja tehtävä päätöksiä siitä, millaisen yhteiskunnan haluamme koronan jälkeen rakentaa. Vanhaan palaamisen sijaan meidän on rakennettava tulevaisuuden Suomea kestäväälle pohjalle. On luotava uutta työtä, uutta hyvinvointia ja uutta vaurautta ekologisesti kestäväällä ja sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. Ilmastonmuutosta ei ole peruttu, eivätkä lajikato tai luonnonvarojen ehtyminen ole kadonneet mihinkään. Viisailla päätöksillä voimme koronakriisin selättämisen lisäksi vauhdittaa myös ilmastokriisin ratkaisua.

Tie koronan jälkeiseen aikaan ja yhteiskunnan kriisistä toipumiseen on valittava tarkasti tutkimustietoon perustuen ja asiantuntijoita kuunnellen. Elämä jatkuu poikkeuksellisten aikojen keskelläkin, mutta ei ehkä sellaisena kuin olemme tottuneet sen tuntemaan. Koko maailma on uuden edessä, ja me selviämme tästäkin kriisistä yhdessä.

14.44 Veronika Honkasalo vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronapandemia on globaali kriisi, mutta vastauksissa siihen on ollut eroja. Suomessa laajoihin rajoitustoimiin ryhdyttiin varhain. Toimet vaikuttavat pureen. Tärkeintä on, että olemme sisäistäneet vastuumme suojella toinen toistamme, erityisesti riskiryhmiä.

Suomessa on onnistuttu epidemian hoidossa esimerkillisesti, vaikka virheitäkin on tehty. Asiantuntijoiden suosituksia voidaan arvioida myös kriittisesti. Demokratiassa päätök-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

senteon avoimuus on keskeistä ja päätösten taustojen on oltava jokaisen nähtävillä. Epidemiaa ei kuitenkaan torjuta huutoäänestyksin, ja lisääntynyt asiantuntijuuden politisointi on huolestuttava ilmiö. Asiantuntijat ovat joutuneet kohtaamaan myös täysin asiatonta kohtelua.

Suomalainen strategia on ollut tasapainoinen ja toimiva. Viruksen leviämistä on estetty, terveydenhuollon kantokyky turvattu ja riskiryhmiä suojeltu. Koronavirus on kavala myös siksi, että vaikka se joillekin aiheuttaa hengenvaarallisia oireita, on se toisilla oireeton. Se, että Suomi olisi täysin turvassa koronavirukselta, ei ole realistinen vaihtoehto. Kun rajoitustoimia asteittain puretaan, kyky tehokkaaseen testaamiseen, jäljittämiseen, eristämiseen ja hoitamiseen on ensiarvoisen tärkeää.

Arvoisa puhemies! Hallitus suosittelee — huom. suosittelee — yhä muun muassa yli 70-vuotiaiden välttävän fyysisiä kontakteja mahdollisuuksien mukaan. Kyse on suosituksesta, jonka tavoitteena on suojella niitä, joille virus on vaarallisin. On ymmärrettävää, että suositukset tuntuvat monista raskailta ja kohtuuttomiltakin. On syytä miettiä, miten tilannetta voidaan helpottaa erityisesti hoivakotien asukkaiden osalta. Oikeus tavata lähimmäisiä pitäisi turvata myös poikkeusoloissa.

Arvoisa puhemies! Vaikka rajoitustoimet ovat pureet, tarkkoja vaikutuksia on vaikea arvioida. Alusta lähtien on ollut tärkeää tiedostaa, että myös rajoitustoimilla on vakavia inhimillisiä, taloudellisia ja terveydellisiä vaikutuksia. Esimerkiksi Helsingissä palvelutarpeen kasvu näkyy kriisipäivystyksessä. Riskiryhmissä ovat esimerkiksi lapset, joiden perheissä kärsitään päihde- tai mielenterveysongelmista tai väkivallasta, sekä lapset, joilla on vaikeuksia koulunkäynnissä. Kriisi on synnyttänyt myös täysin uusia avuntarvitsijoiden ryhmiä. Myös terveydenhoidossa tilanteella voi olla kohtalokkaita seurauksia. Kiireettömän hoidon määrärajoista poikkeaminen on jo pitkittänyt hoitonojoja. Kun hoito viivästyy, tilanne voi pahentua. Vasta tulevaisuudessa nähdään, millaisia nämä vaikutukset tulevat olemaan ja kuinka mittavasta hoivavelasta on kyse.

Koska rajoituksilla on raskaita seurauksia, on tärkeää, että niitä puretaan heti kun mahdollista. Tämän on tapahduttava hallitusti, ja tilannetta on seurattava herkeämättä. Silti poikkeusolot jatkuvat, ja hallitus on antanut jatkamisasetuksia eräistä valmiuslain pykälästä. Perustuslakivaliokunta punnitsee, onko näille yhä välttämättömät perusteet.

Esimerkiksi terveydenhoidon työntekijöiden työsuhteen ehdoista poikkeaminen on painava toimi. Aina elintärkeää työtä tekevät hoitajat venyvät nyt normaaliakin kovemmin, ja he ansaitisivat työstään kiitoksen lisäksi paremman palkan. Mahdollisuudesta velvoittaa terveydenhoidon ammattilaisia työhön päästään nyt luopumaan. Vaikka työvelvoitetta ei lopulta jouduttu soveltamaan, on hyvä, että tästä raskaasta puuttumisesta perusoikeuksiin luovutaan.

Arvoisa puhemies! Kiitos kaikille, jotka ovat pitäneet yhteiskunnan pyörimässä terveydenhuollossa, kouluissa, päiväkodeissa, kaupoissa, siivoojina, tehtaissa ja muualla. Ensi viikolla moni lapsi pääsee pitkästä ajasta kouluun tai päiväkotiin, tapaamaan ystäviä ja kohtaamaan monen elämässä elintärkeitä opetuksen ja varhaiskasvatuksen ammattilaisia. Tilanne voi myös pelottaa, mutta olen suunnattoman kiitollinen suomalaiselle koululle ja kasvattajille siitä, että tässäkin onnistutaan.

Arvoisa puhemies! Epidemiaan vastaamisen on perustuttava parhaaseen asiantuntijatiivon. Perustuslaki ja lainsäädäntö asettavat ehdot hallituksen ja viranomaisten toiminnalle. Elämme onneksi maassa, jossa hallitukset eivät tee mitä tahansa vaan kaiken toiminnan on perustuttava lakiin. Kun puututaan perusoikeuksiin, vain välttämättömät, oikeasuhtaiset ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

ihmisoikeuksia kunnioittavat ratkaisut ovat mahdollisia. Myös ja etenkin poikkeusoloissa on pidettävä kiinni perustuslaista, ja Suomen on oltava oikeusvaltio huomennakin.

14.49 **Anders Adlercreutz r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Vi har inte facit på hand, men vi kan säga det redan nu: På många punkter har coronakrisen skötts mycket väl här i Finland. För en dryg månad sedan talades det om att krisen kan leda till att intensivvården kollapsar och att över tusen patienter åt gången kan behöva vård i respirator. Som det ser ut i dag kan vi säga att farhågorna inte besannades. De beslutsamma åtgärder som regeringen och riksdagen tog till för över en månad sedan har gett oss andrum, de har gett oss tid. Sjukvården har kunnat utvecklas och åtgärderna har bitit så att epidemin förhindrats växa okontrollerat.

Vi har inga vårfeaster denna vår, men skötseln av krisen så här långt får trots det ett gott betyg. Ja, ett rentav utmärkt vitsord. Vi har agerat kraftfullt på basen av den information som varit tillgänglig.

Arvoisa puhemies! Tähän tulokseen ei ole päästy ilman uhrauksia. Monet ovat menettäneet läheisensä. Hoitohenkilökunta on tehnyt pitkää päivää, opettajat ovat yhtäkkiä joutuneet opettelemaan paljon uutta, ja monet yrittäjät, jotka ovat vuosikaudet rakentaneet tulevaisuuttaan, ovat vaarassa menettää kaiken.

Vaikka olemme saattaneet onnistua epidemian hillitsemisessä, emme voi kaikilta osin olla tyytyväisiä siihen, miten olemme huolehtineet yrittäjistä, joiden pitäisi taas aikanaan laittaa Suomen talouden pyörät pyörimään. Ravintoloiden tukemisella on kiire, samoin Business Finlandin rahanjakokriteerien korjaamisella.

Terveystilanne on kuitenkin pääasia. Hetemäen raportti osoittaa, että toinen epidemiaaalto on väistämätön. Meidän on varauduttava myös siihen. Lopullinen arvosana korona-kriisin hoidosta annetaan vasta muutaman vuoden kuluttua. Vasta silloin tiedämme lopulliset terveysvaikutukset, vasta silloin tiedämme lopulliset talousvaikutukset ja sen, miten me onnistuimme uhkien torjumisessa.

Haasteita pahempaa on epätietoisuus. Siksi on hyvä, että hallitus nyt on laatinut korona-kriisille selkeän purkustrategian. Meillä on nyt selkeät askelmerkit maan asteittaiselle avaamiselle. Meillä on toimenpiteet, joilla mahdollistetaan yrittäjien paluu töihin ja esimerkiksi se, että ravintolat vähitellen ja varovaisesti voivat jälleen avata ovensa. Lapset voivat taas tavata ystäviään ja kesäkuussa mahdollistetaan myös kulttuuri- ja liikuntaharrastukset.

Ärade talman! Stegvis. Försiktigt. I enlighet med den samlade medicinska expertisens rekommendationer. Det är svenska riksdagsgruppens och SFP:s linje. Vi övergår från stora övergripande begränsningar till mindre, preciserade, flexibla åtgärder. Det är en krävande balansgång under vilken vi hela tiden måste vara beredda att reagera och agera.

Testaa, jäljitä, eristä, hoida.

Trots det kan det ta en tid innan vi är ute ur krisen. En tid under vilken vi måste hålla distans, vara försiktiga, men ändå se och kommunicera med varandra. Det är väsentligt att fortsätta diskutera hur vi skyddar dem som är över 70 eller tillhör riskgrupperna. Alla med-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

borgare ska känna att de behandlas med respekt. Men alla behöver också sociala kontakter. Och ibland måste vi också lita på individens eget omdöme.

Eikä siitä pääse mihinkään, että tässä on osittain kyse myös psykologiasta, on kyse uskaltamisesta ja uskosta, ja tässä työssä meillä poliitikoilla on erityinen vastuu, vastuu siitä, että luomme uskottavan ja vakaan kuvan Suomesta maana, jossa virusta ei ehkä täysin ole voitettu mutta joka silti katsoo eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Ei mitään niin pahaa, ettei jotain hyvääkin. Maamme koulut ovat otaneet giganttisen digiloikan. Monet yritykset ovat oppineet, että tapaamisten takia ei tarvitse matkustaa. Olemme osoittaneet joustavuutta kotona, kouluissa ja työpaikoilla. Yritetään pysyä yhtä joustavina myös sitten, kun palaamme nykyistä normaalimpaan arkeen. Joustavuutta tarvitaan enemmän kuin koskaan työelämän uudistamiseen, uusien työpaikkojen luomiseen ja talouden nostamiseksi jaloilleen.

Tänä keväänä yhteiskunnassamme on jouduttu tekemään useita kovia toimenpiteitä. Sekä rajoitusten käyttöön ottamisessa että nyt niitä purettaessa on aina noudatettava oikeusvaltioperiaatetta, ja niin me olemme tehneet, koska vain siten voimme selvitä kriisistä suhteellisen pienin vaurioin ja samalla [Puhemies koputtaa] olla entistä vahvempia tulevien koettelemusten varalta.

14.54 **Sari Tanus kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalaiset odottavat hallitukselta rehtiä vastuunkantoa, näin erityisesti kriisitilanteissa. Koronakriisin aikana suomalaisten luottamus hallituksen kykyyn kantaa vastuuta päätöksistään on kuitenkin valitettavasti horjunut. Kansalaisten piirissä on suurta epävarmuutta siitä, mihin hallitus pyrkii ja mikä sen strategia on. Nyt tarvitsemme yksiselitteisiä vastauksia: Onko hallituksen tavoitteena todellakin laumasuojan muodostaminen? Höllennetäänkö rajoituksia, jotta tarttuvuusluku saadaan nousemaan? Hidastellaanko maskien käyttösuositusta ja testattavien määrää tarkoituksella, jotta tartuntamäärä saadaan kasvamaan?

Hallitus tavoittelee toimenpiteillään niin sanottua ”uutta normaalia”. Käytännössä tämä hieno ilmaisu tarkoittaa, että suomalainen yhteiskunta tulee olemaan vielä pitkään kuin löysässä hirressä. Talous ei näin tule toipumaan, ja ihmisten elämää rajoitetaan. Rajoitustoimia tullaan höllentämään ja kiristämään vuoron perään. Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän mielestä Suomen ei tule tavoitella ”uutta normaalia” vaan pyrkiä saamaan yhteiskunta takaisin ihan oikeaan normaaliin. Tämä onnistuu vain, jos tavoitteena on koronaepidemian tukahduttaminen. Tehohoito ja hengityskoneet auttavat monia, mutta ainut varma keino selvitä hengissä COVID-19-viruksen riehuessa on se, että välttää virustartunnan.

Rajoitusten purkua mietitään tilanteessa, jossa terveydenhuollon hoitokapasiteetti on Suomessa toistaiseksi riittänyt, sairaanhoidossa on ehditty tehdä järjestelyjä ja henkilökuntaa on ehditty kouluttaa. Rajoitusten isku talouteen on iso, paine ja tarve rajoitusten purkamiseen on kova. Kristillisdemokraatit eivät vastusta rajoitusten hallittua purkamista, mutta kun niitä puretaan, tarvitaan muita toimia tilalle. Valmiuslain jatkamisasetuksia myös kannatamme.

On hyvä muistaa, että COVID-19-viruksen leviämistilanne on tällä hetkellä paljon parempi kuin maaliskuussa, jolloin meillä oli 387 varmistettua tautitapausta, kun nyt todettuja tautitapauksia on 5 600. Riski tartunnan saamiseen on nyt suurempi kuin silloin, kun rajoitukset otettiin käyttöön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Jotta rajoitukset voidaan purkaa, meidän pitää lisätä testausta ja parantaa ihmisten henkilökohtaista suojausta. Hallituksen toimissa on ainakin neljä asiaa, jotka ovat valitettavasti jatkuvasti vuotaneet ja joihin on saatava pikaisesti muutos — ennen rajoitusten purkua. Ilman sitä emme pysty nujertamaan tautia. Ensinnäkin testejä on tehtävä laajemmin ja testeihin pääsyä on helpotettava ja yksinkertaistettava. Toiseksi tartuntaketjujen jäljittämistä ja eristämistä on päästävä tartuntaketjujen lyhentämiseen ja katkaisemiseen. Kolmanneksi suu-nenäsuojien käytöstä on tehtävä velvoittavaa julkisilla paikoilla, kuten kaupoissa, apteekkeissa, julkisissa kulkuneuvoissa ja muualla ihmisten läheisyydessä liikuttaessa. Neljänneksi ikäihmisten suojelussa pitää onnistua paremmin, ja itsestään selvää on, että terveydenhuollossa toimiville on oltava riittävästi asianmukaisia suoja.

STM on käynnistämässä selvitystyön maskien käytöstä julkisilla paikoilla. Sen pitäisi olla valmis juhannukseen mennessä, kun suurin osa rajoitteista ollaan purkamassa jo ennen sitä. On aivan käsittämätöntä, että tästä itsestään selvästä, terveydenhuollossa vuosikymmeniä käytetystä ja Kaukoidän maiden lisäksi nyt jo monissa Euroopan maissakin laajalti käytettävästä suojasta tarvitaan vielä erillinen selvitys. Selvityksiä on tehty muualla maailmassa, ja ilman tutkimustakin on selvää, että laajasti käytettynä maskien käyttö vähentää merkittävästi taudin tarttumista, ja tutkimusten mukaan se vaikuttaa merkittävästi taudin kulkuun ja sen mahdolliseen toiseen aaltoon.

COVID-19-infektioon menehtyneistä yli 70 prosenttia on ollut ikäihmisiä. Menehtyneistä puolet on ollut sosiaalihuollon ympärivuorokautisessa ja 30 prosenttia perusterveydenhuollon yksiköissä. Ikäihmisten suojelussa on pystyttävä parempaan. Samalla on mietittävä, miten kanssakäymistä läheisten kanssa voidaan turvallisesti lisätä. Yksinäisyyden, mielenterveyden haasteiden ja ikäihmisten sosiaalisen kanssakäymisen toteuttamisen haasteet pitää ratkaista turvallisesti.

Hallitus on avaamassa peruskoulut ja varhaiskasvatuksen ensimmäisenä. Koulujen avaaminen kahden viikon ajaksi ennen kesälomia herättää suurta huolta. Se ei ole järkevää, eikä siihen ole vakuuttavia perusteluja. Monet vanhemmat pitävät lapsensa kotona joka tapauksessa. Opettajia alan asiantuntijoina on kuultava. Ennen muuta tulee panostaa siihen, että tavoitetaan ne tukea tarvitsevat lapset ja nuoret, [Puhemies koputtaa] jotka eivät ole pysyneet etäopetuksessa mukana tai ovat muutoin vaarassa tippua kelkasta. Tarvitaan kohdennettuja toimia.

15.00 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvon puhemies, ärade talman! Tähän mennessä hallitus on onnistunut hyvin viruksen torjunnassa. Nyt jää kuitenkin epäselväksi, mikä hallituksen strategia on. Hetemäen paperit viittaavat laumasuojaan, mutta hallituksen, ministeriöiden ja virkamiesten puheet kuitenkin viittaavat siihen, että laumasuoja ei ole päämäärä. Koko suunnitelma on vähän puolitiessä. Ravintolat tullaan avaamaan puoliksi — sitä ravintolayrittäjät eivät ymmärrä, että kaupoissa ja muissa ei ole mitään rajoituksia. Avoimuus on puolittaista. Tuntuu, ettei monessakaan asiassa linjaa uskalleta tai osata valita.

Väitetään, ettei taudin tukahduttaminen ole mahdollista, mutta joissain maissa kuitenkin se on tehty. Nyt tautia on monin paikoin Suomessa erittäin vähän: Tampereella vähän yli sata tapausta, Turussa vähän yli sata, ja Etelä-Karjalassa ei melkein yhtään tapausta viikkoon. Uskon, että siellä jäljittämällä ja testaamisella olisi voitu tukahduttaa tauti. Uudellamaalla pitäisi huolehtia siitä, että tauti ei leviä muualle Suomeen, ja täällä se pitäisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

saada minimoitua. Olisiko mahdollista tehdä joitakin ratkaisuja, jotka koskisivat pelkääntään Helsinkiä ja Uttamaata?

Pääministeri on täällä eduskunnassa moneen kertaan sanonut, että Suomi on varautunut hyvin epidemiaan ja että meillä on maailman paras sairaanhoito. Jälkimmäiseen on helppo yhtyä, mutta suojavaruste-, lentokenttä- ja laivaterminaalisoitkut antavat sen kuvan, että tautiin ei oltu varauduttu tarpeeksi hyvin. Se on ilmiselvää. Kysynkin pääministeriltä: Miten hän uskalsi sanoa niin kuin hän sanoi? Mihin konkreettisiin asioihin hän perusti väitteen, että tautiin on varauduttu hyvin?

Viimeisin farssi koskee suojamaskien käyttöä, jota pidetään välttämättömänä ympäri Eurooppaa, vaan ei Suomessa. On olemassa monta tutkimusta siitä, että ne ovat hyödyllisiä. Onko tämä jonkinlainen arvovaltakysymys ministeriölle, ettei niitä voida ottaa käyttöön vaan pitää tehdä kahden kuukauden mittainen tutkimus aiheesta? Monien muiden maiden perusteella tiedetään jo nyt, että ne ovat varmasti hyödyllisiä oikein käytettyinä, kuten esimerkiksi kaupoissa ja julkisessa liikenteessä. Miksi sellaista linjaa ei voitaisi nopeastikin ottaa käyttöön?

Varautuminen on oma asiansa. Sitäkin isompi kysymys on se, mitä on tehty talouden turvaamiseksi sen jälkeen, kun kriisin laajuus tuli selville. Esimerkiksi Tanskassa ja Ruotsissa saatiin heti liikkeelle monenlaisia tukimuotoja yrityksille — lainoja, maksuhelpotuksia ja suoraa palkkatukea — toisin kuin Suomessa. Yksin tukipaketin päättäminen ravintoloille on kestänyt jo kuusi viikkoa, mihin muilla meni pari viikkoa aikaa — hyvin erikoista ja ennen kaikkea tuhoisaa. Yhtä hitaasti hallitus on toiminut, kun on kyse ollut aiempien tukipäätöksien aikatauluista tai muuttuneista jakoperusteista: niistä ei ole kerrottu mitään.

Yritysten auttamisessa on tehty iso joukko suuria ja pieniä virheitä. Otan esimerkin: Avustusta ei voi saada esimerkiksi yksinyrittäjä, jolla on iso yritys, joka käyttää alihankkijoita mutta ei ole palkannut ihmisiä. Se ei mahdu tukikriteereihin. Yksinyrittäjät ovat jääneet totaalisesti ulkopuolelle. Toivon, että tässä hallituksen uudessa paketissa on lääkkeitä näihin asioihin, jotta emme menetä monia yrittäjiä. Vihdoin ja viimein pitää saada kunnon avustuspaketti yrittäjille. Hallituksen päätökset kestävät aivan liian kauan.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Lopuksi haluaisin vielä sanoa: Jos hallitus olisi luonut johtoryhmän, jossa olisi ollut mukana yritysväkeä ja yksinyrittäjiä, olisi monet asiat yritystukien kohdalla pystytty ratkaisemaan jo aikaisemmin, niin kuin muissa maissa on tehty ja käytetty instrumentteja, jotka antavat nopean avun. Nyt hallitus laittoi ely-keskuksen ja Business Finlandin sekoilemaan, ja se on ainoa apu, joka on annettu yrityksille. Yritysmailman avulla myös maskiongelmia olisi varmasti paljon nopeammin saatu hallintaan eikä tällaista sotkua olisi tullut.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt siirrytään vastauspuheenvuoroihin. Niitä pyydetään V-painiketta painamalla. Ne tulevat kukin kestämään 1 minuutin korkeintaan. Tämän osuuden aloittaa pääministeri kommentoiden äskeistä 3 minuutin puheenvuorolla.

15.05 Pääministeri Sanna Marin: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensimmäisenä tähän kysymykseen siitä, missä on hallituksen suunnitelma:

No, tämänpäiväinen periaatepäätös, joka hyväksyttiin, sisältää suunnitelman siitä, miten kuljemme ulos koronakriisistä, ja se on myös kirjallisena tänään mahdollista saada, kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

se valtioneuvoston istunnossa on käsitelty. Äsken jo puheenvuorossani kuvasin sen keskeisen sisällön.

Me teemme myös toisen suunnitelman jälleenrakennukseen koronakriisistä ulos eli emme suinkaan tyydy siihen, että kuljemme kriisistä nyt nopein askelin ja annamme sen suunnan, vaan haluamme tietenkin myös hahmottaa, millä tavalla tämä iso yhteiskunnallinen jälleenrakennus tehdään. Tämä kokonaisuus tulee hallituksen pöydälle toukokuun jälkeen.

Edustaja Häkkänen viittasi myös perustuslakivaliokunnan tutkintaan liittyen eduskunnan tiedonsaantiin. Näin on, ja on erinomaisen hyvä asia, että perustuslakivaliokunta huolellisesti tämän kokonaisuuden arvioi. Haluan kuitenkin selvennykseksi tässä koko kansalle kertoa, että minun käsitykseni on se, että pitkälti kyse on viime vaalikaudella olleista tiedonsaanti-ongelmista, joita nyt tutkitaan, [Timo Heinonen: Ei ole! Peili käteen!] toki myös niistä asioista, mitä tällä vaalikaudella on ollut edessä. [Paavo Arhinmäki: Peili käteen, Heinonen!] Valtioneuvoston kanslia on antanut ohjauskirjeen ministeriöille siitä, että eduskunnalle on toimitettava oma-aloitteisesti sen tarvitsema tieto.

Täällä myös viitattiin siihen, että tämä ikäihmisten toimintaohje olisi jotain muuta kuin suositus. Se on ollut suositus koko ajan. [Arja Juvonen: Sekava suositus!]

Edustaja Honkasalo viittasi omassa puheenvuorossaan kysymykseen hoitajien palkoista. Varmasti me kaikki tässä salissa olemme sitä mieltä, että suomalainen terveydenhuoltohenkilökunta hoitajat mukaan lukien on palkkansa ansainnut. Eduskunnalle on nyt myös toimitettu kansalaisaloite näihin palkkoihin liittyen, ja tämän osalta taas toteaisin, että onneksi Suomessa on järjestelmä, jossa työntekijät itse sopivat neuvottelujen kautta palkoistaan ja ehdoistaan. Pitäisin erittäin vaarallisena sitä, että poliittisesti lähtisimme tässä salissa ja tässä talossa käsittelemään yksittäisten työntekijäryhmien palkkoja. Se olisi erittäin vaarallinen tie, vaikka tarkoitus ja tavoite varmasti olisi hyvä.

Sitten tähän testaa, jäljiltä, eristä ja hoida -ajatteluun: Haluan tälle salille kertoa myös sen, että hallitus on tätä käsitellyt erittäin perusteellisesti, ja hallitus kyllä tiedostaa sen, että tähänkin kokonaisuuteen liittyy haasteita. Olemme sitoutuneet siihen, että suojavarusteiden osalta teemme parhaamme, että niitä saadaan riittävästi, testausvälineitä saadaan riittävästi — näitä tarvitaan testauksessa. Resurssit jäljittämiseen ja terveydenhuoltoon on varmistettava, ja myös tämä mobiilisovellus pitää saada mahdollisimman pian avuksi tässä kokonaisuudessa.

Vielä ihan viimeiseksi näistä kasvomaskeista, joista kysyttiin: Ensinnäkin totean sen, että minun tietojeni mukaan yksikään Pohjoismaa ei tällä hetkellä suosita kaikille käytettäväksi näitä kasvomaskeja. Jos olen väärässä, niin voitte toki korjata, mutta tämä on minun tietoni. [Välihuutoja oikealta] Tämä ei tietenkään tarkoita sitä, että ihmiset eivät saisi käyttää tämänkaltaisia suojaimia tai maskeja. Totta kai saavat, ei sitä valtio kiellä, mutta me emme sitä suosita, koska näiden kankaisten kasvomaskeiden hyödyistä ja haitoista ei ole kiistatonta tietoa. Siitä on ristiriitaisia arvioita esitetty, [Sari Sarkomaa: Miksi niitä suositeltiin hoitajille?] ja sen vuoksi me haluamme tämän selvityksen teettää — nimenomaan näihin kankaisiin kasvomaskeihin liittyen. Kirurgisista suu- ja nenäsuojaimista olisi [Puhemies koputtaa] ehdottomasti hyötyä, mutta näitä ei ole riittävästi koko väestön tarpeisiin. Tarvitsisimme jopa 15 miljoonaa tällaista suojainta päivässä, ja olisi hallitukselta täysin vastuutonta tilanteessa, jossa meillä ei tällaisia määriä ole, tällaista suositusta kansalaisille antaa. Tällä hetkellä me pyrimme tietenkin siihen, että ennen muuta sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö suojataan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän nyt vastauspuheenvuoroja harkitsemassani järjestyksessä.

15.09 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio näkyy olevan hyvin yhtenäinen siinä, että sen mielestä hallituksella ei ole selvää strategiaa, samoin näihin suojamaskeihin liittyen.

Haluaisin hallitukselle huomauttaa esimerkiksi sellaisesta, että on keksitty hieno suomalainen innovaatio, jossa vetyperoksidikaasulla puhdistetaan käytettyjä maskeja. Näitä suojaimia voidaan uusiokäyttää jopa kymmenen kertaa peräkkäin ja niistä voidaan rakentaa jopa uusi varmuusvarasto.

Sen lisäksi huomauttaisin, että on myös muita vaihtoehtoja kuin näitä, mihin pääministeri äsken viittasi. On olemassa tällaisia PM2,5-aktiivihiilisuodatusuojia, jotka ovat huomattavasti edullisempia ja joita voitaisiin paremmin hyödyntää kansalaisten parissa nimenomaan niin, että sitten nämä varsinaiset suojat jäisivät sinne hoitohenkilökunnan ja esimerkiksi kotihoidon käyttöön.

Haluaisin hallitukselle vielä mainita tästä: Te teette näitä selvityksiä, joista täällä on paljon puhuttu. Älkää tehkö omaa selvitystä. Älkää tehkö omaa selvitystä maskeista älkääkä näistä applikaatioista. [Puhemies koputtaa] Niitä on maailmalla aivan riittävästi. Te voitte katsoa oppia maista, [Puhemies: Aika!] joissa tämä on onnistuttu tekemään.

15.11 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä koronakriisi ei ole palapeli, jossa kaikki palaset sopivat vain yhdellä tavalla ja saadaan muodostettua siten täydellinen kokonaiskuva. Tähän ei ole olemassa yhtä yksittäistä kaavaa tai täydellistä ratkaisua, jolla ongelma ratkeaa. Tämän koronaviruksen viheliäisyys on juuri siinä, että kun liikutamme yhtä osaa, niin se vaikuttaa taas toiseen osaan ja koko ajan kokonaiskuva muuttuu. Sen vuoksi jälkiviisaus on aina helpointa viisautta, niin kuin tänäänkin olemme kuulleet.

Suomalaiset ovat nähneet hallitukselta rehtiä vastuunkantoa ja hallituksella on edelleen tavoitteena pyrkiä estämään viruksen leviäminen yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella erityisesti riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä, ja se tavoite on aivan selvänä hallitukselta tänäänkin kuultu.

15.12 **Antti Häkkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä suunnitelmasta: se on hyvä, että näköjään kahdelta on tullut kirjallisena suunnitelma. On hyvä, että kahden kuukauden jälkeen sellainen on julkisesti kirjallisena. Se pitää tietysti katsoa, missä muodossa se on ja onko se kattava ja riittävä. Eihän se ongelma ole ollut pelkästään se, että oppositiopuolueet eivät näe, mikä on hallituksen suunnitelma Suomelle tai että sitä ei ole kunnolla ollut, vaan se ongelma on se, että asiantuntijat laajasti tiedemaailmassa ja muualla eivät ole myöskään tienneet sitä. Toivottavasti tämä nyt antaa vastauksia siihen.

Valmiuslain osalta on myös ilmennyt niitä tieto-ongelmia valtioneuvoston taholta. Perustuslakivaliokunta selvittää yhtenä osana myös tähän kriisiin liittyen, miksi valtioneuvostolla ei ole omassa päätöksenteossaan ja eduskunnalle toimitettuina ollut riittävästi tietoja ja on ollut puutteellinen tilannekuva, kun on päätöksiä tehty. Tästä perustuslakivaliokunta on [Puhemies koputtaa] antanut vakavia huomautuksia.

Vielä palaisin, pääministeri, siihen, onko nyt ministerien toimivaltuudet varmasti selvitetty, jotta johtamisongelmia ei enää tule hallinnonrajojen ylittävissä tilanteissa [Puhe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

mies: Aika!] muun muassa STM:n ministereiden osalta: onko selvää, kuka vastaa hankinnoista, [Puhemies koputtaa] kuka vastaa mobiilisovelluksista?

Puhemies Matti Vanhanen: Pidetään kiinni minuutin aikarajasta.

15.13 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on ollut esillä myös tämä kasvomaskien käyttö. On selvää, että monessa Euroopan maassa näyttää olevan niin, että kasvosuojainten käyttö on osa näistä rajoitustoimista luopumista. Nyt me kuulumme täällä, että tämä ei ihan ongelmaton asia ole ja tästä tehdään selvitystä, mutta samaan aikaan varmasti moni riskiryhmään kuuluva ja ikäihminenkin kipuilee sen kanssa, miten he voisivat turvallisesti tavata niitä läheisiään. Se on äärettömän tärkeää henkisen hyvinvoinnin kannalta, että pystytään tapaamaan, ja silloin he miettivät myös sitä, olisiko osa sitä ratkaisua se, että he suojaisivat itseään paremmin. Meillä ei ole valmiutta näitä suosituksia antaa, mutta kysyisin ministeri Kiurulta: voisiko tässä tilanteessa kuitenkin olla paikallaan, kun osa ihmisistä käyttää näitä omatoimisesti, että annettaisiin ohjeistus siitä, mikä on turvallinen ja tehokas tapa käyttää näitä suojaimia, jos ihmiset niitä käyttävät?

15.14 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on laaja joukko terveydenhuollon ja talouden asiantuntijoita, jotka ymmärtävät pandemian tukahduttamisen tärkeyden, sen mahdollisuuden, ja tekevät työtä sen eteen, että myös yhteiskunta päästäisiin paremmin avaamaan. Kysyisinkin: saadaanko myös heidän äänensä kuuluviin ja kestävien päätösten pohjaksi?

Entä nämä maskit? Osana muita toimia maskien laajan käytön merkitys taudin tukahduttamisessa ja toisen aallon lievittämisessä on jo todettu myös tieteellisissä tutkimuksissa. Myös meidän oma Väestöliiton tutkija on ollut sellaisessa mukana, ja tuloksia ja suosituksia voi saada vaikka meiltä tulevaisuusvaliokunnan dokumenteista.

Sitten tartuntaketjut: On päästävä tartuntaketjujen lyhentämiseen ja katkaisemiseen. Toisin sanoen altistuneita ei vain laiteta karanteeniin, vaan kaikki heidät myös testataan, jotta heidän keskuudestaan saadaan esiin viruksen kantajia ja heitä voidaan edelleen jäljittää ja asettaa altistuneita karanteeniin. Kysyisinkin: voitaisiinko näihin kolmeen [Puhemies koputtaa] asiaan saada parannusta?

15.15 **Mirka Soinikoski vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kriittisesti sairaalle koronapotilaalle ei ole parannuskeinoa, joten teho-osastolla yritetään pitää potilas hengissä pahimman yli. Mitä paremmin ihmiset oppivat elämään koronariskin kanssa ja omilla toimillaan estämään sen leviämistä, sitä paremmin Suomi tästä nousee. Käsienspesu, sosiaalisen etäisyyden noudattaminen ja oireisena karanteeniin jääminen ovat ne tärkeimmät keinot. Virus ei leviä, kun siltä katkotaan reitti ihmisestä toiseen. Kun rajoitteita puretaan, nuo kolme pysyvät, joten pese kädet, pysy turvavälin päässä toisista ihmisistä ja sairasta kaikki oireiset flunssat kotona voinnin niin salliessa.

Testauskapasiteettia on lisätty tuntuvasti. Tartuntojen jäljittäminen ja tartuttajien eristäminen karanteeniin on tärkeää. Koronaturvallisia tapoja tehdä erilaisia asioita tarvitaan. Hyviä käytäntöjä ja innovaatioita on jo paljon. Moni asia muuttui maaliskuussa, osa ehkä lopullisesti. Toisten huomioimista, myötätuntoa ja rohkeutta opetella uusia toimintatapoja [Puhemies koputtaa] tarvitaan enemmän kuin koskaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

15.16 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monet kunnat ovat nyt aivan keskeisessä roolissa, kun hallituksen linjauksia ja ohjeistuksia toimeenpannaan. Näin on esimerkiksi kotikaupungissani Helsingissä, jota pandemia koettelee ihan erityisellä tavalla. Ehkä kuvaavaa testaamiseen ja jäljittämiseen liittyen on se, että aikaisemmin yksikössä on ollut 7 henkilöä töissä ja nyt heitä on 130, ja vastaus on ollut se, että testaaminen on vielä suht helppoa, mutta jäljittäminen on todellakin manuaalista puuhaa, siihen menee valtavasti aikaa. Moni täällä ei välttämättä sitä ehkä ihan ymmärrä. Olisinkin kysynyt pääministeriltä: minkälaisessa vuorovaikutuksessa maan hallitus on nyt esimerkiksi suurten kaupunkien kanssa suoraan, jotta hallituksen linjausten ja ohjeistuksen toimeenpaneminen olisi mahdollisimman helppoa ja mutkatonta? Sama koskee esimerkiksi Helsingissä suuria tapahtumia, joita on suunniteltu elokuulle, ja nyt odotellaan, mitkä ne maan hallituksen linjaukset esimerkiksi siinä suhteessa ovat.

15.18 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksella on nyt selvä suunnitelma siitä, millä tavalla tämä tartunta hoidetaan, eli jos tulee lisää tartuntoja, niin silloin kiristetään taas toimenpiteitä. Kun suunnitelma on olemassa, niin silloin pitäisi olla jonkunnäköiset mittarit, missä vaiheessa kiristetään taas näitä erilaisia rajoituksia: esimerkiksi suljetaanko ravintolat uudelleen tai jotain muita, kouluasioita. Mitkä ne mittarit ovat, jotka hallituksella on, koska ne eivät näy missään suunnitelmassa?

15.18 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! On niin, että kaikilta osin yrittäjien tukeminen ei ole onnistunut täydellisesti, ja on selvää, että yksi tukimuoto sopii paremmin elvytysvaiheeseen ja toinen siihen tilanteeseen, kun tarvitaan käyttöpääomaa, mutta on väärin sanoa, että yksinyrittäjät oltaisiin unohdettu. Heille on ihan oma tukimuotonsa, ja he voivat myöskin saada työttömyyskorvausta, mikä on poikkeuksellista.

Kun opposition kritiikin kärki koskee maskeja ja sitä, että se kaipaisi nyt hallitukselta selkeää komennusta esimerkiksi itse sitä käyttämään, niin voi todeta, että kriisi on hoidettu varsin hyvin, jos tässä ovat meidän suurimmat ongelmat. Ja numeroiden valossa kriisi on hoidettu hyvin, se on todettava.

Kriisin aikana on myöskin opittu. Ilokseni voin myös todeta, että esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentokentällä toiminta on esimerkillistä tänään, ja siitä iso kiitos Vantaan kaupungille ja esimerkiksi Suomen Punaiselle Ristille.

Kunnat kaipaavat kuitenkin tukea. Kysyisin valtiovarainministeriltä: voimmehan olla [Puhemies koputtaa] varmoja siitä, että kun kuntien tukemista pohditaan, niin katsotaan nimenomaan veromenetyksiä, koska se on nimenomaan se kohta, jossa nyt kunnat pääosin kärsivät?

15.19 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi kuukautta takana, voi sanoa, tällaista intensiivistä vaihetta koronakriisissä, mutta se on tuntunut monesta todella pitkältä ajalta, koska nämä rajoitustoimet ovat olleet niin voimakkaita. Mutta juuri niiden ansiosta nyt tämä tautitilanne on Suomessa saatu pidettyä hallinnassa, ja nyt voidaan siirtyä hallittuun yhteiskunnan avaamiseen. Täällä on moni oppositiossa kysynyt, onko tarkoitus saada tautia enemmän leviämään. Haluan tähän hyvin selvästi sanoa, että ei ole. Edelleen on strategiana se, että estetään ja hidastetaan ja erityisesti suojataan riskiryhmiä ja pidetään huolta siitä, että terveydenhuoltokapasiteetti turvataan, mutta se, mikä nyt on muutos, on se, että näistä laajoista muuta elämää haittaavista rajoitustoimenpiteistä pi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

täisi nyt siirtyä kohdennetumpiin tämän epidemian hallitsemiseksi, [Timo Heinonen: Hidastamiseen!] koska, hyvät kollegat, tässä on vielä monta monta kuukautta edessä. Tässä on pitkä marssi [Puhemies koputtaa] meillä edessä, ja siihen meidän pitää varautua, ja tähän nyt täysi tuki hallitukselle.

15.21 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kriisin aikana hallituspuolueiden suunnalta on esitetty sellaista toivetta, että oppositio antaisi hallitukselle työrauhan eli suomeksi pidättäytyisi hallituksen toimien arvostelemisesta. [Paavo Arhinmäki: Kuka niin on sanonut?] Mielestäni on täysin perusteltua toivoa, että tässä poikkeavassa tilanteessa vältettäisiin tarpeettomia ristiriitoja. Juuri siksi pidän erityisen paheksuttavana, että kriisin varjolla ujutetaan läpi ideologisia hankkeita. Räikeä esimerkki on turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeutta koskevan karenssin poistaminen. Me tiedämme kaikki, että tässä ei ole kyse huoltovarmuuden turvaamisesta vaan turvapaikkakikkailun helpottamisesta ja työperäistä maahantuloa koskevien sääntöjen kiertämisestä. Toivon, että etenkin keskusta ja SDP ryhdistäytyvät ja pysäyttävät tällaiset projektit, koska ne vievät uskottavuutta hallituksen työrauhatoiveelta. [Paavo Arhinmäki: Hyvä, että löytyi syylliset!]

15.22 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On aivan oikein, että tavoitellaan sitä, että Suomi saadaan auki. On välttämätöntä saada ihmiset liikkeelle ja talous käyntiin, mutta siinä avaamisessa ei riitä pelkkä suunnitelma. Pitää saada ihmisille turvallisuudentunne, tunne siitä, että uskaltaa lähteä kotoa, uskaltaa lähettää lapsen kouluun, uskaltaa mennä opettamaan. Tarvitaan suunnitelmaa ja sisältöä, polkua siihen, miten se yli 70-vuotias pääsee liikkeelle, lähtemään kotoa, millä aikataululla ja miten oikeasti ne ravintolat avataan ja niin edelleen. Tarvitaan lisäksi selkeä strategia. Ja, arvoisa hallitus ja hallituspuolueet, jos te ette pidä siitä, että me kysymme sitä, mikä tämä strategia on, tavoitellaanko laumasuojaa, niin kun tämä oikeasti huolestuttaa ihmisiä, niin teidän pitäisi vastata esimerkiksi ihmisoikeusprofessori Martin Scheininille tai professori Patomäelle, jotka ovat sanoneet, että Marinin hallituksen ohjelma tällä hetkellä näyttää laumasuojan tavoittelulta. Koska tulee näin arvovaltaisilta tahoilta tämäntapaisia [Puhemies koputtaa] epäilyksiä, niin minusta teidän on vastattava siihen, mikä on se luku, mitä tavoitellaan, onko se yli 1 vai alle 1. Eli kertokaa [Puhemies: Aika!] suomalaisille tarkemmin. Tarvitaan vain tarkempaa tietoa, tarkempaa suunnitelmaa. Suunta on oikea, mutta oleellisia kohtia puuttuu.

15.23 Anu Vehviläinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on 70 vuotta täyttäneitä lähes 900 000, ja tämä joukko on hyvin moni-ilmeinen: on hyväkuntoisia, aktiivisia ihmisiä, ja on totta kai myös perussairaita ihmisiä, joitten toimintakyky on heikentynyt, ja sitten on myös ympärivuorokautisessa hoidossa olevia. Mutta minun kysymykseni kohdistuu niin sanotusti nuoriin, nuoriin 70 vuotta täyttäneisiin ja vähän sen yli oleviin ihmisiin. Suomalaiset ovat noudattaneet erittäin hyvin näitä suosituksia, velvoitteita, ja erityisen hyvin niitä ovat noudattaneet nämä 70-vuotiaat. Ja nyt kun minä kuuntelin tätä ja luin tämän hallituksen periaatepäätöksen, niin minun mielestäni hallitus on kyllä tullut sieltä velvoittavuudesta hieman enemmän tänne suositusten pariin tässä asiassa, ja se on minusta kaiken kaikkiaan hyvä asia. Minulla on kaksi kysymystä hallitukselle: Ensinnäkin, aiotaanko antaa konkreettisemmat ohjeet 70 vuotta täyttäneille? Ja sitten — otan esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

merkiksi — mikä on vastauksenne siihen kysymykseen, voivatko 70-vuotiaat mennä [Puhemies koputtaa] viettämään aikaansa omalle mökilleen ja puuhastelemaan sinne?

15.24 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kertoo paljon hyvää maamme arvoista, että ensimmäiset purettavat sulut koskevat koulua ja kirjastoa. Arvostamme koulutusta ja sivistystä. Opetus on jokaisen lapsen perusoikeus. Koulu on paljon muutakin: turvallinen yhteisö lapselle. Se, että hallituksen päätösten taustalla olevat selvitykset ja laskelmat ovat julkisia ja kaikkien tutkittavina, on myös arvojemme mukaista ja tukee demokratian toimivuutta. Kritiikki ja erilaiset johtopäätöksetkin ovat tervetulleita.

Inhimillisesti katsoen sulkujen purkulistan kärkeen pitäisi nostaa sairaiden ja hoivakotien asukkaiden mahdollisuus tavata omaisiaan. Juuri heikkona ja elämän loppusuoralla tarvitsee kipeimmin läheisen tukea. On kiireellistä selvittää, kuinka tapaamiset turvallisesti mahdollistetaan kaikille esimerkiksi suojavarusteiden ulkoilmassa tai ehdotetuissa tapaamiskonteissa.

Edustaja Halla-aho, turvapaikanhakijat ovat maassamme ja haluavat tehdä työtä, jolta nyt kipeästi puuttuvat tekijät. Miksi he eivät saisi tätä työtä tehdä? En ymmärrä. [Välähuitoja perussuomalaisten ryhmästä]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri ja hänen jälkeensä ministeri Kulmuni, jolle tuli kysymys.

15.25 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Täällä kysyttiin jälleen sitä, mikä on hallituksen tavoite tämän viruksen ja sen aiheuttaman kriisin keskellä. Olen sen tässä salissa useita kertoja sanonut. Olen sen myös kertonut niissä useissa tilaisuuksissa, joita olemme kaikille eduskuntaryhmille järjestäneet, ja kerron sen vielä kertaalleen: hallituksen tavoitteena on pyrkiä estämään viruksen etenemistä yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä. Tämä tavoite on koko ajan ollut sama, ja se tavoite säilyy myös tästä eteenpäin.

Edustaja Halla-aho viittasi täällä maassa olevien ihmisten työntekoon. Te itse muistaakseni tässä salissa esititte sitä, että löytäisimme keinoja, joilla Suomessa olevia ihmisiä voitaisiin esimerkiksi kausitöihin saada paremmin, ja näiden osalta etenemme. Tänään käsitelimme tätä kokonaisuutta, ja siitä on jo tiedotettu tarkemmin.

Sitten edustaja Honkasalo kysyi kuntien yhteistyöstä, hallituksen ja kuntien yhteistyöstä. Totta kai jokainen ministeriö, niin sosiaali- ja terveysministeriö kuin opetus- ja kulttuuriministeriö, käyvät aktiivista keskustelua kuntien kanssa siitä, millä tavalla näitä rajoitus-toimenpiteitä, niiden hallittua ja asteittaista purkamista tehdään, ja minun käsitykseni mukaan keskusteluyhteys on ollut säännöllinen. Eli tähän haluan vielä tämän kokonaisuuden kertoa.

15.27 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni: Arvoisa puhemies! Edustaja Adlercreutz otti esille kuntien verotulomenetykset ja ylipäänsä sen, kuinka tässä tilanteessa voidaan kuntia tukea. Tämän vuoden osalta todellakin verotuksesta tulevia maksulykkäyksiä on kompensoitu, ja kun tämän kuun lopussa esitellään neljäs lisätalousarvio eduskunnalle, niin siellä on myös tämä kuntamiljardi, josta hallitus kertoi jo kehysriihen puitteissa, ja kuntaministeri sitten sen tarkemmin tulee esittelemään. Mutta siellä on käytössä niin valtionosuuskorotuksia, harkinnanvaraisia valtionosuuksia, yhteisövero-osuuden muutosta ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

myöskin tuki sairaanhoitopiireille, jotka kärsivät nyt osassa maata rankasti koronaviruksen aiheuttamista kustannuksista, mutta kuten olemme kuulleet tänään, niin kaikkiallahan tilanne ei myöskään sairaanhoitopiireissä ole niin huono kuin osassa, jossa on kaikista eniten tilanne ollut päällä.

Sitten haluaisin sanoa vielä edustaja Halla-aholle, joka otti esille tämän kotimaisen kausityövoiman ja turvapaikanhakijoihin liittyvän kysymyksen: Kyllä minusta on tärkeää, että me saamme nyt pellolle ihmisiä, koska kysymys on kotimaisesta ruoasta, [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] ja on tärkeää, että sinne menevät myös suomalaiset — me tuemme korottamaan suojaosuutta 300 eurosta 500 euroon, 1. kesäkuuta alkaen on tarkoitus saada tämä voimaan. Joka ikinen suomalainen toivottavasti lähtee nyt maataloustöihin, se on arvokasta puuhaa. Ja kyllä, jos maassa on turvapaikanhakijoita, niin tervemenoa, kyllä kannattaa lähteä poimimaan mansikoita ja istuttamaan perunantaimia. Se on tärkeää työtä, [Puhemies koputtaa] ja ne kaikki täytyy saada tehtyä, [Välihuutoja oikealta] ja on tärkeää, että myös ukrainalaista työvoimaa saadaan sitä asiaa hoitamaan. Se on isänmaallista politiikkaa.

15.29 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus mielellään korostaa sitä, että päätöksenteon pitää perustua tutkittuun tietoon. Totta kai on hyvä asia, jos Suomessa oleskelevat ihmiset saadaan töihin, mutta esimerkiksi vuonna 2015 tulleisturvapaikanhakijoista olemattoman pieni prosentti on löytänyt töitä tähänkään mennessä, vaikka sekä oleskeluluvan saaneilla että vielä prosessissa olevilla ihmisillä on oikeus mennä töihin. Eli tässä pitäisi nyt ensin katsoa, onko ongelma siinä, että ihmisillä ei ole työlupaa, sekä estää heidän työllistymistään. Ja kaikki merkit viittaavat siihen, että tästä ei ole kysymys. Senkään jälkeen, kun nämä ihmiset saavat kolmen tai kuuden kuukauden karenssin jälkeen työluvan, he eivät käytännössä työllisty. Ja me vakavasti ja painokkaasti ehdotamme, että te pyritte työllistämään sinne pellolle nimenomaan ihmisiä, joilla on työlupa. Siellä on erittäin suuri reservi tällä hetkellä.

15.30 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä testaa, jäljitä, eristä, hoida -strategiassa on erityisen tärkeää, että kun vapautetaan oloja yhteiskunnassa, niin sitten pidetään kuitenkin totaalisesti epidemia hallinnassa. Siinä on pari semmoista lainsäädännöllistä tarvetta, joita pitäisi tehostaa, jotta se onnistuu.

Tartuntatautilaki pitäisi saada tietysti semmoiseksi, että se tämmöisen laajan pandemian oloissa riittävän nopeasti mahdollistaa eristämisen ja jatkotoimet. Mutta sitten tämä mobiilisoluvuuden saaminen sinne jäljittämiseen on erittäin tärkeää. Siinä näyttäisi olevan mahdollista perustuslain 23 §:n nojalla tämmöisen — kun valmiuslaissa sitä ei ole otettu huomioon — vastaavan lain säätäminen, jolla sitten helpotettaisiin, tilapäisesti myös osasta perusoikeuksista poiketen, tämmöisen kattavan mobiilijärjestelmän rakentamista. Kysyisin valmiudesta ottaa nopeasti myös tällaista epäortodoksisia keinoja käyttöön, jotta saataisiin tehoa siihen jäljittämiseen ja jatkotoimiin.

15.31 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan äskeistä puheenvuoroa eli peräänkuulutan edelleen sitä, että siksi, kun on ero Hetemäen raportin ja sen välillä, mitä hallitus viestii — ja tämä hämmentää ihmisiä, tämä hämmentää tutkijoita, ihmisoikeusasiantuntijoita — niin olisi äärettömän tärkeää kuulla eksakti tavoite hallituksel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

ta, koska se on ilmassa. Olette sitten mitä mieltä tahansa kokoomuksen mielipiteestä, niin tämä huolettaa niin montaa muuta.

Mutta, arvoisa puhemies, toiseen asiaan. Tässä maanantain tiedotustilaisuuden linjauksessa todettiin, että etätyöasiaan palataan sitten kesän jäljiltä. Minusta siihen ei voi palata kesän jäljiltä vaan siihen pitäisi palata heti. Yhteiskunnan ja sen talouden käynnistämisen kannalta töihin paluu on kaikki kaikessa. Etätyö on sinänsä hyvä, mutta hallituksen pitää luoda mahdollisimman nopeasti turvallinen polku ihmisille takaisin töihin. Ei tätä asiaa voi jättää ratkottavaksi jonnekin kesän jälkeen. Yritykset kaipaavat työntekijöitä, meillä on paljon sellaisia asioita, joissa tarvitaan sitä fyysistä paikalla oloa. Minusta tähän teidän pitää tarttua [Puhemies koputtaa] nyt välittömästi ja tehdä se turvallinen polku, paluu ihmisille töihin.

15.32 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän Hetemäen raporttiin ja hallituksen periaatepäätökseen: Nämä ovat kaksi eri asiaa. Hallituksen periaatepäätöksen pohjana on totta kai tämä raportti toiminut, mutta se on tehty virkamiestyönä eikä hallitus ole lähtenyt poliittisesti muuttamaan mitään lauseita tai sanoja siitä raportista. [Petteri Orpon välihuuto] Se on virkamiespohjalta valmisteltu, [Sari Sarkomaa: Oletteko sitoutuneet siihen?] se on vastaanotettu, ja sen pohjalta hallitus on tehnyt omat linjauksensa. Ja kuten aikaisemmin kerroin, meidän tavoitteenamme on estää viruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä. Nämä ovat meidän tavoitteitamme, ja tämän olen useaan kertaan sanonut.

Mitä tulee etätöihin, niin haluan tässä tämän asian selventää, ettei jää väärinkäsityksiä. Tämän etätöidenkin osalta kyse on suosituksesta, ja tälläkin hetkellä ihmiset ovat töissä, Suomessa ei ole kielletty työntekoa. Meillä on kauppojen kassoilla työntekijöitä, meillä on monenlaisissa ammateissa työntekijöitä. Osa työntekijöistä tekee tällä hetkellä työtänsä etänä, ja siinä on työnantajan oma harkinta ja keskustelu työntekijöiden kanssa [Puhemies koputtaa] siitä, millä tavalla työtä voidaan järjestää ja tehdä. Tämä on suositus. Jos on mahdollista tehdä etätöitä, sitä suositellaan, mutta tietenkin tämä on jokaisen työnantajan asia, miten asia järjestetään.

15.33 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun katsoo niitä rajoitustoimia, joista eduskunta ja hallitus ovat yksimielisesti päättäneet, niin ne ovat olleet ilmeisen toimivia ja oikea-aikaisia. Pitää kiittää myös suomalaisia, että kun niitä noudatettu, niin päästään siihen, että voidaan myös purkaa nyt joitain niistä rajoitustoimista. Pitää muistaa, että vaikka rajoitustoimia tehdään terveyden vuoksi, ne myös heikentävät ihmisten terveyttä, ja siksi niitä pitää tarkkaan miettiä. Arvovalinnoista tietenkin kertoo se, mitä asioita valitaan asiantuntijalausuntojen pohjalta: kirjastot, koulut vapautetaan näistä rajoituksista.

Perussuomalaisten puheenjohtajan, edustaja Halla-ahon tärkein huoli oli se, että turva-aikeiden hakijat eivät vain pääsisivät töihin. Ensimmäinen hän puheenvuorossaan arvosteli sitä, että he eivät ole tehneet töitä, ja sitten arvosteli myös sitä, että he nyt mahdollisesti tekevät töitä. Yrittäkää nyt päättää, kumpi on huono.

Jos joku minua huolestuttaa, niin tämä terveystilanne, ja erityisesti ministeri Kiurulta kysyisin: Kun rintasyöpäseulonnoissa ei käydä ja muutenkaan ei käydä hoitamassa muita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

sairauksia, [Puhemies koputtaa] niin tässä on iso pommi. Mitä voitaisiin tehdä sen eteen, että ihmiset käyvät hoitamassa myös muita sairauksiaan?

15.35 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kyllä nyt puolustan hallitusta tässä turvapaikanhakijoiden mahdollistamisessa sinne pelloille tai muuten työntekoon. Eihän siinä nyt ole mitään järkeä, että jos ihmiset ovat täällä, niin estetään se, että he saavat tehdä töitä nyt tässä tilanteessa, kun meillä on huutava pula niistä työntekijöistä. Jos he taas sitten, niin kuin edustaja Halla-aho totesi, eivät mene sinne töihin, niin tilannehan ei nykyisestä muutu miksiäkään. Mikä se ongelma siinä sitten on?

Minusta tärkeintä tässä nyt on, että kun nyt tehdään näitä akuutteja toimia, joista osa on tämä, että me pyrimme turvaamaan myös maatalouteen työvoiman ja annamme yritystukia hyvinkin laajasti ja teemme räätälöityjä tukija ravintola-alalle ja niin edelleen, niin heti kun me pääsemme tästä akuutista kriisistä ohi, meidän on kyettävä tekemään sellaista politiikkaa, että me luomme laajasti meidän elinkeinoelämään uskoa siihen, että on tulevaisuutta.

Meillä moni toimiala, vaikkapa matkailu, joka on ensimmäisenä kohdannut kriisin, on erittäin syvässä kriisissä, liiketoiminnat monesti täysin seis. Heille pitää luoda uskoa tulevaisuuteen, että sitä on. Sen takia olin hyvin huolissani, kun oli sellaisiakin uutisia, [Puhemies koputtaa] että mietitään lentokenttien sulkemisia. Ne ovat tähän tilanteeseen erittäin huonoja uutisia, ja onneksi täällä valtiovarainministerikin tyrmäsi ne.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah ja hänen jälkeensä ministeri Kiuru.

15.36 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että viruksen suhteen on paljon sellaista, jossa ei sen paremmin hallituksella kuin oppositiollakaan ole sitä lopullista tietoa. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että kun näitä rajoitustoimia puretaan, niin tehdään mieluummin sitten vähän varovaisemmin kuin liian rohkeasti. Tässä kaikessa tämä testaaminen on ihan keskeisessä roolissa, että me tiedämme, minkä verran meillä on taudinkantajia ja minkä verran meillä on niitä, jotka ovat sairastuneet, jotta me näemme, miten tämä epidemia kulloinkin elää.

Tässä nyt täytyy sanoa, että kentältä tulee koko ajan näitä viestejä, että niihin testeihin ei pääse, ja kun sosiaali- ja terveysministerit täällä sanovat, että ihmiset eivät hakeudu testeihin, niin joku tässä nyt mättää. Elikkä jostakin syystä nyt tämä ohjeistus sinne kuntiin ei ole mennyt perille tai sitten sitä on annettu jollakin tavalla sekavasti, koska siellä edelleen sanotaan, että vaaditaan useitten päivien oireita ja vaaditaan lääkärin läheteitä, jotta päästään sinne testaukseen. Tämä ongelmakohta ei selviä, [Puhemies koputtaa] ellei sinne saada nyt selkeitä ohjeistuksia. Missä päässä tämä vika on? Eivätkö ihmiset mukamas hakeudu [Puhemies: Aika!] vai eivätkö he tosiasiallisesti pääse niihin testeihin?

15.37 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähdetään liikkeelle tämän epidemian kokonaiskuvasta. Meidän haasteemme on tässä salissa sama kuin julkisessa keskustelussa, asiantuntijakeskustelussa. Meillä on kovin monenlaisia arvioita siitä, minkälainen epidemiaan varautuminen ja minkälainen epidemiassa toimiminen on hyvästä.

Hallitus on muodostanut oman linjansa, joka on täällä jälleen kerran eduskunnan keskusteltavana. Tässä keskustelussa on sekä vaadittu kaikkien rajoitustoimien purkamista että sitten on ollut siitä maltillisempia kantoja. Itse olen hyvin vakuuttunut siitä, että jos

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

kaikki rajoitustoimet purettaisiin, epidemia ryöpsähtäisi käsistä. Sellainen on minusta vastuutonta, ja sen takia emme voi ajatella, että tässä ei pidettäisi nyt tiukkaa otetta. Tämä valtioneuvoston strategia perustuu nimenomaan siihen, että arvioidaan näiden toimien jälkeen, miten ne ovat vaikuttamassa, ja ollaan myös valmiita korjaamaan toimintalinjaa. Tätä osin minusta tämä on erittäin rehellistä ja tässä ajassa myöskin erittäin fiksua puhetta, koska tämä [Puhemies koputtaa] tarttuva tauti on ollut keskuudessamme vain tämän vuoden aikana ja kokemukset maailmalta ovat juuri sellaisia [Puhemies: Aika!] kuin ne ovat. Kädestä suuhun tässä on menty päivittäin, aamusta iltaan, viikonpäiviä katsomatta.

15.39 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Koronaviruksen sairaalahoitossa olevien ja kuolemantapauksien määrä on HYKSin alueella näistä kaikista tapauksista noin 80 prosenttia. Epidemia on niin vahvasti alueellinen. Kysymykseni on, miksi tämä alueellisuus ei näy mitenkään hallituksen toimissa. Tukahduttaminen tai näiden tautitapausten alas lyöminen olisi mahdollista ja järkevää vielä, kun epidemia on näin alueellinen. Jos otetaan esimerkkinä vaikkapa Uusikaupunki ja Helsinki, niin miksi Uudessakaupungissa on tismalleen samat rajoitustoimet kuin Helsingissä, vaikka Helsingissä tapauksia on todettu yli 2 000 ja Uudessakaupungissa nolla? Eli voitteko te nyt ottaa tämän alueellisuuden harkintaan näissä kaikissa rajoitustoimenpiteissä?

15.40 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt hallitus on siis suunnittelemassa, aivan oikein, yhteiskunnan turvallista avaamista, ja kokoomus on samaa mieltä: yhteiskuntaa pitää turvallisesti ja hallitusti avata. Mutta nyt se kysymys kuuluu, ovatko ne hallinnan välineet valmiina. Siis testauskapasiteetti, testauksen aktiivinen käyttö niin, että ihmiset hakeutuvat testeihin, heille tarjotaan testausta, jäljittäminen, mobiilisovellus, kaikki muu tähän testaukseen ja hallintaan liittyen, myös maskin käyttö — ovatko ne valmiina, kun yhteiskunta avataan, ettei vaan käy niin, että tässä välissä, ennen kuin ne hallinnan välineet ovat valmiina, tauti leviää takaisin yhteiskuntaan ja tämä kahden kuukauden aikainen vahinko ihmisten inhimilliseen ja henkiseen hyvinvointiin mutta myös talouteen itse asiassa nollautuu eli palaamme alkujuuriin. Onko hallitus varmistanut, että näin ei käy?

15.41 Tuula Väättäinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuvaiheessa olimme hyvin yksimielisiä siitä, millä tavalla rajoitustoimia täytyy ryhtyä päättämään. Pääosin ihmiset olivat hyvissä voimissaan noudattamaan päätettyjä rajoituksia, ja oltiin tottelevaisia. Silloin ajateltiin, että kokonaistilanne korjautuisi nopeammin kuin miltä nyt on näyttänyt. Nyt kansakunnan kestävyys eristämässä, etätöissä ja liikkumisen rajoituksissa on hiipumassa. Me tarvitsemme rajoitusten höllentämistä, jotta kestävyys säilyisi, sillä virus vaelttaa keskuudessamme vielä pitkään.

Hallitus on mielestäni tehnyt oikeita toimia asiantuntijoita kuullen antamalla ihmisille mahdollisuuden hengittää hiukan vapaammin. Lapset ja nuoret pääsevät kouluun ja harrastuksiin, mutta myös ikäihmisten ja erityisryhmien elämää täytyy pikkuhiljaa pystyä helpottamaan. Se on nimittäin niin, että on helppoa olla yksin, mutta pitkään jatkuessaan yksinolo syö meitä sisältäpäin ja vie uupumukseen.

Haluan hallitusta kiittää erityisesti myös siitä, että kaikki nämä tiedotustilaisuudet on [Puhemies koputtaa] puhuttu myös viittomakielellä. Näin on varmistettu myös viittomakielisten ajankohtainen tiedonsaanti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

15.42 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä se oikeasti niin on, että kysyä täytyy, mikä Suomen koronalinja oikeastaan on. Onko hallituksen strategia ”testaa, jäljitä, eristä” vai ”emme tavoittele laumaimmuneiteettia” vai kenties THL:n strategia ”epidemiaa on tukahdutettu jo liikaa, ja se leviää liian hitaasti”? Kansalaiset ovat ihmeissään ja miettivät, koulut ovat alkamassa, ja vanhemmilta tulee viestiä, onko kouluunmeno turvallista.

Kyllä tämä on myös maskikysymys. Koronakriisi on itse asiassa suojamaskikriisi. Tein jo huhtikuun alussa kirjallisen kysymyksen, jossa kysyin, millaisia suosituksia annatte ministeriöstä liittyen maskeihin. Ette silloin mitään antaneet, mutta nyt teette selvityksen. Kyllä se selvitys kestää kohtuuttoman pitkään, kesäkuun loppuun saakka. Kertokaa hie-man, mitä siinä selvityksessä aiotte kertoa. Voisitteko sanoa ihan selkokielellä yksinkertaisesti, että käyttäkää kansalaiset suojamaskoja? Kyllä niistä on apua, kun julkisilla paikoilla tuolla liikkuu. [Mika Niikko: Hommatkaa niitä!]

15.43 **Paula Risikko kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun on päädytty siihen, että rajoituksia vähennetään, niin sehän pitää tehdä räätälöidysti elikkä sekä alueittain että aloittain ja vielä sillä tavalla, että siellä sisällä räätälöidään, ja se edellyttää testauksia ja jäljittämistä paljon paljon enemmän kuin mitä tällä hetkellä. Haluaisimme nähdä sen, että julkistettaisiin, mitä on aiottu tehdä tämän suhteen.

Itse ehdottaisin, että nyt rukattaisiin ja uudistettaisiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeita siitä, ketä testataan ja miten järjestetään se jäljittäminen. Toinen räätälöinnin kohde ovat mielestäni koulut. Mielestäni pitäisi antaa mahdollisuus kunnille päättää räätälöidysti, mitkä koulut jäävät etäopetukseen ja mitkä eivät, että voitaisiin soveltaa näitä. Sitten vielä nämä yli seitsemänkymppiset, mistä täällä on puhuttukin: sekin pitäisi räätälöidä.

Sitten vielä yksi ohje: Miettikää näitä vaikutusten arviointeja. Ministeri Kiuru sanoi äsken, että aina kun me teemme jotain, niin jos se menee huonosti, sitten me peruutamme — mutta kun tämä ei tunnu kivalle, [Puhemies koputtaa] ja sen tähden sanoisin, että ennakkolta arviointia vaikutuksista.

15.44 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Kyllä pitää uskoa maanviljelijöitä, kun he sanovat, että heillä on pula työntekijöistä. Silloin on hyvä, että hallitus tarttuu tähän ja keksii keinoja, joilla saataisiin ihmisiä niihin töihin, jotka odottavat. Se on pelkästään vastuullista ja järkevää.

Edustaja Tavion puheenvuoroon: Ei voi samaan aikaan sanoa, että pitäisi tukahduttaa, ja samaan aikaan sanoa, että tarvitaan alueellisesti erilaisia toimia. Ei voi lähteä siitä, että tukahdutetaan tilanne vain Uudessakaupungissa, koska silloin Uusikaupunki pitää eristää ikuisiksi ajoiksi. [Ville Tavio: Se on jo tapahtunut Uudessakaupungissa!] Tukahduttaminen ei onnistu. Meidän pitää tottua siihen, että täällä ihmiset kuitenkin liikkuvat. Kaikki eivät voi pysyä kotona. Meidän pitää valitettavasti elää tämän tilanteen kanssa, olla varovaisia, pitää tartunnat alhaalla, niin että meidän terveydenhuoltojärjestelmä pelittää, mutta emme me voi lähteä siitä, että tukahdutetaan yksittäisiä kaupunkeja ja oletetaan, [Puhemies koputtaa] että tilanne jäisi siihen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huttunen ja hänen jälkeensä ministeri Andersson.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

15.46 **Hanna Huttunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen päätökset ovat olleet varmasti vaikeita. Kuten täällä on todettu, niin siellä ovat vaakakupeissa olleet ihmisten terveys, toisaalta yritysten hyvinvointi ja kansantalous. Jos oikein rivien välistä ymmärsin, niin myös oppositiolta saatiin kiitosta Purran puheenvuorossa tästä, että Ruotsiin verrattuna olemme pärjänneet Suomessa hyvin ja meillä on säästynyt ihmishenkiä. [Eduskunnasta: Kyllä!]

Edustaja Lohi toi esille tämän maskiongelman ja kysyikin siitä ministeriltä. Näitä maskeja tarvitaan paljon muillekin kuin ikäihmisille. Meillä on monia työtehtäviä, on rakennustyömaita, on poliiseja, on palomiehiä tuolla kentällä töissä, ja hekin tarvitsevat ihan normaalityössä näitä suojamaskeja. Minuun ovat ottaneet yhteyttä monet pienyritykset, että he tekevät erilaisia visiirejä ja maskeja, ja todenneet, että meidän sertifiointijärjestelmä on erittäin jäykkä ja niitä maskeja ei saa markkinoille, koska niillä eivät laatuksiteerit täyty tämän sertifiointin kautta, vaikka ne olisivat käytännössä hyviä. Olisin halunnut kysyäkin ministeri Kiurulta: onko tähän sertifiointiin tulossa mitään helpotusta, että saataisiin maskeja markkinoille ihan suomalaisista yrityksistä?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Andersson ja sen jälkeen ministeri Kiuru.

15.47 **Opetusministeri Li Andersson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on pidetty hyviä puheenvuoroja siitä, että tarvitaan myöskin tällaisia alueellisia ja kohdennettuja työkaluja. Kun nyt esimerkiksi opetus- ja koulutusmaailman osalta siirrytään pois valmiuslain soveltamisesta, joka siis tosiaan on tämmöinen laaja kaikkia kuntia, kaikkia kouluja samalla tavalla rajoittava keino, tavoitteena pitäisi olla se, että jatkossa kun tätä epidemiaa hallitaan, se tehdään tartuntatautilain nojalla, joka antaa mahdollisuuksia kunta- sekä alueetasolla aluehallintovirastoille ja myöskin kunnan toimivaltaisille tartuntatauti- viranomaisille tehdä päätöksiä yksittäisten koulujen tai useamman kunnan alueella sijaitsevien koulujen sulkemisesta, mikäli se on välttämätöntä epidemiatilanteen hallitsemiseksi.

Sen sijaan meidän nykyinen perusopetuslakimme ei mahdollista tällä hetkellä niin laajaa alueellista harkintaa siinä, miten opetusta järjestetään, että se mahdollistaisi paikallisesti sellaista päätöksentekoa, jossa kunta voisi päättää järjestää koko opetuksen etänä [Puhemies koputtaa] kaikille peruskoululaisille, eli siellä tätä joustovaraa ei tällä hetkellä ole, mutta mielestäni tämä on yksi seikka, [Puhemies: Aika!] mitä meidän pitäisi pohtia tämän pandemiatilanteen näkökulmasta.

15.48 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! CE-merkinnästä tehtiin tärkeä huomio, ja se on yksi isoimmista tulpista tällä hetkellä myös koko Euroopassa, ei vain Suomessa, tällaisen suojavälineiden EU-raamin osalta, ja siltä osin myös komissio itse on ryhtynyt tässä toimiin, eli putkessa olevat CE-merkintää hakevat tuotteet saavat toisenlaisen aseman kuin tämä nykyinen lainsäädäntö sellaisenaan vaatisi, ja se tuo tähän jo merkittävää lievennystä. Me olemme kuitenkin Suomessa tilanteessa, jossa me emme ole kaikilta osin voineet pitää vain CE-merkityistä tuotteista kiinni, ja se koskee tätä kotimaista tuotantoa. Eihän silläkään tule olemaan ensimmäisinä aikoina tällaista laillista CE-merkittyä osaa, mutta komissio on lieventänyt nyt näitä kantoja, ja se antaa meille liikkuvuutta tässä kysymyksessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Sitten kysyttiin testauksesta, ja olen itse aivan samaa mieltä siitä, että tämän työkalun pitää olla laajassa mittakaavassa käytössä. Sen takia tehtiin yhteiskunnan sitouttamiseksi tähän laajempaan testausstrategianäkökulmaan jo iso kannanotto valtioneuvoston puolesta [Puhemies koputtaa] siinä, että 10 000:ta haetaan. 6 000 meillä on jo nyt tällä hetkellä kapasiteettina. Testausta on laajennettu jäljityksen osalta myöskin todella paljon, [Puhemies: Aika!] mutta tällä hetkellä ongelma on myös se, että kentällä todella sitoudutaan siihen, että kaikki testataan — ihan aidosti kaikki testataan. [Välihuutoja oikealta] — Jos näitä esimerkkejä on, te toimitatte niitä minulle, ja niihin puututaan jokaiseen. [Puhemies: Aika!] Joka ainoalle järjestäjälle nämä ohjeet on toimitettu.

15.50 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin tässä kysynyt, missä ovat nyt nämä kausityöntekijät, joille tehtiin tässä salissa lakimuutos, jotta heitä saadaan sinne maatalouteen töihin. Onko heitä tullut sinne, kun nyt halutaan jo lisää? Eli toisin sanoen nämä lakimuutokset eivät aina välttämättä toimi.

Maskien osalta olisin kysynyt: onko nyt näin, että tartuntatautilain 75 §:ää, jossa maskien standardia voidaan muuttaa, ei ole harkittu vai eikö sitä voida tehdä EU-lainsäädännön vuoksi?

Sitten kysyn hallituksen tavoitteesta: Pääministeri Marin, sanoitte, että teidän tavoitteenne on pyrkiä estämään viruksen leviämistä, mutta tämä Hetemäen exit-raportti, jonka perusteella te olette tehneet nämä jatkoaskeleet pois rajoitustoimista, kuvailee kuitenkin laumaimmuneettisuojan sekä viruksen leviämisen. Kumpaa te nyt noudatatte?

15.51 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, totta kai hallitus noudattaa omaa päätöstään: estetään ja hidastetaan.

Täällä oppositiosta esitettiin, että pitäisi etukäteen selvittää, mikä on rajoitustoimien purun vaikutus. Tässä viruksessa on niin paljon asioita, joita emme tiedä, että se on täysin mahdotonta. Esimerkiksi tällä hetkellä Euroopassa riippumatta siitä, mitkä ovat olleet rajoitustoimenpiteet tai milloin epidemia on alkanut, näyttäisi, että kaikkialla samaan aikaan tämä taittuu. Tässä on vielä paljon, mitä emme tiedä.

Minä otan yhden esimerkin. Silloin kun Uudenmaan sulku purettiin, niin oppositiosta käytettiin sellainen puheenvuoro, että nyt hallitus päätti, että virus saa levitä koko maahan. No, kuinka kävi? Ei levinnyt. Sellainen puheenvuoro käytettiin. Silloin muun muassa vaadittiin tiukempia kokoontumisrajoituksia. Senkin jälkeen ja ilmankin niitä viruksen levinneisyys on edelleen jatkanut laskuaan. [Sari Sarkomaa: Niitä vaati keskusta!] Eli sen takia nimenomaan tämä, mitä myös WHO on suosittanut, että puretaan hallitusti, arvioidaan ja sitten mennään eteenpäin, on se turvallinen avautuminen, ja siihen rinnalle tarvitaan tämä [Puhemies koputtaa] testaa, jäljitä, eristä -strategia.

Kyysisin vielä, onko ikäihmisille tulossa tarkennettuja suosituksia. Niitä moni kaipaa.

15.52 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos pääministeri kuuntelee, niin me oppositiossa kyllä hyvin ymmärrämme, että kenelläkään ei ole nyt totuutta eikä viisautta lopullisesti hallinnassa. Oikein ja väärin, se on suhteellinen kysymys, ja erityisesti se on suhteellinen kysymys sen takia, että hallitus on ilmoittanut hybridimallista, eli mitä tahansa tehdään, sitä voidaan käytännössä perustella hybridimallilla, koska ei ole mitään, mihinkä oikeata tai väärää lähtee peilaamaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Tämän takia olisi erittäin tärkeää, että ilmoitatte selvästi oman kantanne, oman linjanne ja sen lisäksi annatte eduskunnalle eli myös oppositiolle tietoa. Juuri tähän tiedon puutteeseen perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota, arvoisa pääministeri, valmiuslain suhteen, ja valmiuslaki on tässä eduskunnassa ja hallituksessa ollut tänä vuonna esillä.

Varsinainen kysymys on itselläänkin se, voisitteko arvioida rakentavasti sitä, että me vähän eri alueilla toteutamme eri keinoja. Jos on pikkuinen kunta, jossa ei ole yhtään tautia, niin miksi sen ainoan kuppilan pitää olla kiinni?

15.54 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rantanen kysyi näistä kausityöntekijöistä ja niiden määrästä ja tilanteesta.

Tässä on tehty hyvää yhteistyötä sisäministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, ulkoministeriön ja STM:n kesken. Ensinnäkin arvio tietysti tulee sieltä maa- ja metsätalousministeriön ja yrittäjien puolelta. Ensisijaisesti koetetaan saada kotimaista väkeä pelloille töihin, mutta jonkin verran tarvitaan varmasti näitä ulkolaisia, tottuneita työntekijöitä.

Nyt näiden ukrainalaisten osalta on oltu aktiivisessa yhteydessä Ukrainan hallitukseen ja sieltä on saatu nyt sitten varapääministerin tasolta vakuutus siitä, että Ukraina on valmis siihen, että tällaisia henkilöitä voi Suomeen tuoda, ja niiden yrittäjien puolesta tullaan lentoja järjestämään, jotka niitä tarvitsevat. Tässä mielessä tässä oli pieni viive. Ensimmäisellä lennolla tuli 200 ihmistä, sitten tuli pieni tauko, kun Ukraina teki omia päätöksiään, ja nyt nämä päätökset ovat kunnossa, niin että näitä ihmisiä voidaan saada.

15.55 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on kansainvälisessä vertailussa pärjännyt erittäin hyvin koronakriisin hallintaan saamisessa. Nyt se seuraava vaihe, mihin olemme menossa, rajoitusten osittainen purkaminen ja tarkentaminen, voi hyvinkin olla vaikeampi, mutta jos myös tästä seuraavasta vaiheesta hyvin selviämme, niin voi olla, että lopputuloksena meidän suomalaisten usko ylipäättensä koko Suomen kykyyn selvitä hyvin vaikeistakin tilanteista kasvaa. Jos näin tulee olemaan, niin se on tietysti tämän maan tulevaisuudelle oikein hieno asia, mutta vielä emme tiedä.

On paljon asioita, joita tästä viruksesta ei tiedetä. Myöskin tutkijat käyvät keskenään keskustelua. Siksi on hyvin tärkeää, että hallituksen tekemien päätösten tietopohja on julkinen. Hallitushan on näin luvannut. Itse haluaisin selvyden erityisesti siihen, millä perusteilla THL arvioi sen, kuinka moninkertaisesti [Puhemies koputtaa] todellisia tartuntoja on verrattuna havaittuihin tartuntoihin, koska se vaikuttaa sekä siihen, mikä on mahdollista, [Puhemies: Aika!] että siihen, mikä on toivottavaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Halla-aho, Vestman ja sitten pääministerille.

15.56 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me olemme nyt kuulleet viikkokausia, että suomalaisista kymmenistä tuhansista työttömistä ei ole tekemään maatalouden kausitöitä vaan tarvitaan osaajia esimerkiksi Ukrainasta ja Vietnamista. Nyt sinne sitten kuitenkin kelpaa juuri maahan saapunut turvapaikanhakija Irakista tai Somaliasta. Eikö tämä ole teidän mielestänne hiukan huvittavaa? [Välihuutoja]

Edustaja Lohi sanoi, että jos nämä ihmiset eivät työllistyäkään, niin mikä muuttuu huonompaan tästä nykyisestä tilanteesta tämän muutoksen myötä. Minäpä selitän teille. Suomessa on hyvin erilaisilla statuksilla ja jopa ilman statusta ulkomaan kansalaisia, joilla ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

ole täällä työoikeutta. Nyt he voivat hakea turvapaikkaa ja sillä tavoin kiertää työperäistä maahantuloa koskevan lainsäädännön ja saada turvapaikanhakijoina työnteko-oikeuden, ja heillä on voimakas insentiivi ottaa vastaan työ millä tahansa ehdolla tai jopa maksaa siitä työpaikasta, koska se tekee heistä työperäisen maahanmuuttajan. He voivat hakea sillä perusteella statuksen muutosta myöhemmin. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Tämä kaikki on nähty vuosien aikana Ruotsissa, jossa raja työperäisen ja humanitaarisen maahanmuuton välillä on hämärretty.

15.57 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronavirus on määritelty Suomessa yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi. Samalla listalla koronan kanssa ovat muun muassa kolera, lavantauti ja paiserutto. Olemme toistuvasti kuulleet kevään aikana, että terveysviranomaiset, THL sekä sosiaali- ja terveysministeriö — jota te, ministerit Pekonen ja Kiuru, johdatte — haluavat edistää kiistanalaista laumasuojastrategiaa. Hetemäen työryhmän raportissa, joka siis nyt on hallituksen purkutoimenpiteiden perustana, todetaan, että tavoitteena on hallittu muttei liian voimakas hidastaminen. Toisin sanoen taudin halutaan leviävän.

Hallitus on vedonnut toistuvasti juridiikkaan. Koulutkin oli kuulemma pakko avata kahdeksi viikoksi lain takia. No, tartuntatautilain mukaan valtion viranomaisten ja asiantuntijalaitosten sekä kuntien on järjestelmällisesti torjuttava tartuntatauteja. Kysyn pääministeriltä: Pidättekö tämän torjuntavelvoitteen kannalta hyväksyttävänä ja laillisena, että Suomen terveysviranomaiset haluavat edistää [Puhemies koputtaa] koronan nopeampaa leviämistä suomalaisiin tai kokeilla leviämistä avaamalla koulut? [Puhemies: Aika!] Ja miten korona eroaa tältä osin esimerkiksi kolerasta?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohen nimi mainittiin. Viimeinen vastauspuheenvuoro hänelle ja sen jälkeen ministeri Kiuru ja sitten pääministeri.

15.59 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on erilainen käsitys edustaja Halla-ahon kanssa siitä, että jos turvapaikanhakija saa tehdä töitä hakuprosessin aikana ja hän menee töihin nyt tässä tapauksessa, niin ei hänen statuksensa muutu työperäiseksi maahanmuuttajaksi siitä, vaan hän on edelleen turvapaikanhakija, ja jos hän saa kielteisen päätöksen prosessin jälkeen, niin hänen pitää poistua maasta.

Minä ajattelen itse niin yksinkertaisesti tästä, että jos meillä on Suomessa henkilöitä, jotka täällä ovat, niin sitä parempi, mitä useampi heistä tekee työtä, joka hyödyttää suomalaista yhteiskuntaa, riippumatta heidän statuksestaan. Ja kun me puhumme monesti myös siitä ongelmasta, että meillä on henkilöitä, joista me emme tiedä, missä he ovat — he eivät ole täällä laillisella luvalla — niin siinä on ongelma, että me emme tavoita heitä. Jos henkilö on töissä, niin me tiedämme, missä hän on, ja hän hyödyttää yhteiskuntaa. Minusta tässä on enemmän kysymys asenteesta kuin jostakin muodollisesta lainsäädännöstä tai statuksesta. Tämä korjaus tähän puheenvuoroon. Minusta asenteen pitää olla se, että kaikki töihin, jotka täällä ovat.

16.00 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan nyt teille, edustaja Vestman, sanoa kysymykseenne suoran vastauksen: Ei, ministeri Kiuru ja ministeri Pekonen eivät tavoittele laumasuojaa. Suomen olosuhteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

sa se ei olisi edes mahdollista. Euroopan olosuhteissa käydään jatkuvaa asiantuntijoiden välistä debattia siitä, syntykö koronaviruksesta edes sellaista laumasuojaa kuin laumasuojaksi sitä ajateltaisiin, syntykö siitä immunitettia, ja jos syntyy, kuinka pitkään ja minkälaista. Tältä osin tämä on minusta aivan käsittämätöntä, kun tämä hallitus on useaan kertaan todennut, että me emme tavoittele laumaimmunitettityypistä strategiaa tässä maassa, ja nyt totean teille vielä kerran, että sitä ei tavoitella.

Olen tyytyväinen siihen, että tämä hallitus on pystynyt — vaikkakin tässä hallituksessa on mukana monta eri ryhmää — sentään olemaan samaa mieltä siitä, mitä tavoitellaan. Siltä osin pidän sitä epäoikeudenmukaisena teidän ryhmänne osalta, että täällä Vestman tavoittelee sitä, että mitään ei voi tehdä, ja samasta ryhmästä tavoiteltiin äsken, että etätöistä pitäisi luopua ja koko aikuisväestön osalta suositella hallituksena, että lähdetään siellä hakemaan [Puhemies koputtaa] fyysisiä kontakteja niin, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] että ollaan kaikki päivät jo lähitöissä. Nyt pitää myös kokoomuksessa päättää, mitä ajetaan. Me olemme tässä esittelemässä hallituksen strategiaa, joka on yhtenäinen. [Paavo Arhinmäki: Kokoomuksella on kaksi linjaa, perussuomalaisilla kolme!]

16.01 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Häkkänen kysyi, onko meillä kaikki välineet valmiina, ja rehellinen vastaus on se, että meillä ei ole kaikki välineet valmiina. Esimerkiksi tämä mobiilisovellus ei ole valmis, se on lainsäädännöllisestikin erittäin hankala kokonaisuus, mutta me kyllä edistämme sitä. Myös suojainten ja suojavälineiden osalta meillä on puutteita saatavuudessa, ja sen vuoksi teemme kaikemme, jotta kotimainen tuotanto lähtisi käyntiin. Rehellinen vastaus tähän: kaikki ei ole valmiina, mutta silti meidän on uskallettava toimia, ja hallitus lähtee siitä, että kun asteittain ja hallitusti puramme rajoitustoimenpiteitä ja jatkuvasti myös seuraamme aktiivisesti sitä, miten tämä rajoitustoimien purkaminen vaikuttaa, niin meidän on mahdollista avata yhteiskuntaa asteittain.

Hybridistrategia tarkoittaa — sitä myös täällä kysyttiin — että me siirrymme kohti tätä testaa, jäljitä, eristä ja hoida -ajattelua, mutta samaan aikaan meillä on edelleen myös rajoitustoimenpiteitä voimassa ja niitä hyvin hallitusti ja asteittain puretaan. Eli se ei ole joko—tai-strategia, vaan se on sekä—että-strategia.

Sitten täällä kysyttiin myös tästä tukahduttamisesta. Varmasti olisi mahdollista, että Suomessa tauti nitistettäisiin. Me koventaisimme toimenpiteitä, me menisimme paljon kovempiin toimenpiteisiin kuin mitä nyt olemme nähneet; voisimme varmasti Suomesta tämän taudin hävittää. Mutta hyödyttäisikö se mitään? Suomen kansalaisilla on aina oikeus lähteä ja palata Suomeen. Tauti voisi tulla sitä kautta takaisin maahamme. Ja yhtä lailla meillä tavara- ja rahtiliikenne kulkee — myös sitä kautta tämä tauti voisi tulla takaisin maahamme. En usko, että se on tänäkään salin tahto, että me sulkisimme yhteiskunnan erittäin pitkäksi aikaa, jopa vuosiksi, [Mika Niikko: Ei kukaan sitä ole esittänyt!] niin, että tänne ei tautia missään olosuhteissa tulisi. En pidä sitä järkevänä valintana, ja sen takia me kuljemme kultaista keskitietä: pikkuhiljaa hallitusti avaamme ja samaan aikaan tarkasti seuraamme ja tarvittaessa korjaamme linjaamme.

Tietenkin me kaikki toivomme, että rokote olisi mahdollisimman pian [Puhemies koputtaa] saatavissa, ja kun puhutaan tästä laumasuojasta, niin se suoja tulee todennäköisesti lopulta vain toimivan rokotteen kautta, jonka tarpeeksi moni väestöstä ottaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.04.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.09.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. Tässä yhteydessä käydään keskustelu myös asiakohdasta 7.

Aki Lindén sd: Ovatko nämä kolmen minuutin puheenvuoroja vai viiden?

Puhemies Matti Vanhanen: Tässä oli muistaakseni suositus nopeatahtisista 3 minuutin puheenvuoroista.

19.09 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Täällä pääministeri aiemmin esitteli tämän hallituksen periaatepäätöksen, joka käsittää suunnitelman koronavirusepidemian hillitsemiseksi asetettujen rajoitustoimenpiteiden jatkamiseksi sekä purkamiseksi hallitusti ja asteittain. Käydyssä keskustelussa käsiteltiin niitä toimia, jotka ovat edellytyksenä sille, että yhteiskuntaa pystytään avaamaan.

Erityisesti nousi keskusteluun tämä maskisuositus, joka omalta osaltaan voisi nopeuttaa yhteiskunnan avautumista ja esimerkiksi ikäihmisten pääsyä osallistumaan. Pääministeri keskustelun aikana totesi, että hallitus ei ole kieltänyt maskien käyttöä, vaan jokainen voi niitä oman harkintansa mukaan käyttää. Mutta on todettava, että näissä julkisissa tiloissa käytetyistä yksittäisistä maskeista ei ole hyötyä eli niiden hyöty ikään kuin realisoituu vain, jos käyttö on laajaa, koska maskin käyttäjä ei suojaakaan itseään, vaan hän suojaaa niitä läheisiään tai ihmisiä, jotka liikkuvat samoissa tiloissa.

No, Marinin hallitus kertoi tekevänsä tästä selvityksen. Olen itse sitä mieltä, että tätä suojamaskien käytön vaikeutta on liioiteltu. Maskit ja niiden käyttö eivät ole mitään raketitiedettä. Jos kotihoitajien kankaiset kasvomasakit tai huivit riittävät vanhusten suojaksi, niin miksi ihmeessä ne eivät suojaisi myös muissa sosiaalisissa tilanteissa? Tutkimusnäyttöä ja kansainvälisiä kokemuksia löytyy runsaasti, ja ajattelen, että suomalaiset eivät ole sen tyhempiä kuin vaikkapa saksalaiset tai belgialaiset oppimaan kasvomaskeiden käyttöä. Eli ei mielestäni tarvitse erikseen nimenomaan suomalaisten kohdalla tutkia, kykenevätkö he oppimaan kasvomaskeiden oikeaa käyttöä.

Ajattelen, että erityisesti yli 70-vuotiaiden kohdalla — heiltä on alkanut tulla yhä enemmän surullisia viestejä synkistä näköaloista, kun on sellainen tunne, että erityissuosituksille ei ole näköpiirissä loppua — tämä suojamaskikäytäntö, tietenkin yhdistettynä turvaväleihin ja hyvään hygieniaan, voisi tuoda mahdollisuuden heillekin nopeammin päästä osalliseksi yhteiskunnan toiminnoista.

19.12 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Suomi otti maaliskuussa käyttöön valmiuslain, ja lain tarkoituksenahan on suojata väestöä poikkeusoloissa, ja valmiuslaki ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

joittaa ihmisten elämää hyvin poikkeuksellisella tavalla. Muistan, kuinka silloin maaliskuun 17. päivänä muun muassa Martin Scheinin kritisoi näitä poikkeusolojen perusteita, joihin hallitus viittasi omassa perustelumuihistiossaan, ja totesi, että ne eivät silloin olisi täytyneet, ja totesi: ”Se on poikkeuslaki ja sitä käytetään vain poikkeusoloissa. Silloin on olennaista, että sitä käytetään vain silloin, kun poikkeukselliset olot ovat käsillä.” Ja hän totesi silloin: ”Nyt ikään kuin varmuuden vuoksi ennakoivasti otetaan jo käyttöön sellaisia kriisivaltuuksia, joihin tämä nykyinen tilanne ei anna oikeutta. Tässä on kyse lainvastaisuudesta ja perustuslainvastaisuudesta.” Martin Scheinin totesi, että houkutusena onkin saattanut olla ottaa käyttöön valtuuksia, joille ei ole vielä perusteita. Hänen mielestään olisi pitänyt maaliskuussa edetä askel askeleelta ja turvautua aluksi pienempiin valtuuksiin.

Nytkin ehkä hieman itse ajattelen niin, että onko tässä tilanne, että nämä valmiuslait ja poikkeustila jätetään tässä tilanteessa hivenen kuin varmuuden vuoksi voimaan. Onko meidän tilanteemme sen kaltainen, että emme pärjäisi esimerkiksi tartuntatautilain suomilla rajoitustoimilla, kun nimenomaan niitä nyt valtaosa käytössä olevista on? Mielestäni tätä perustuslakivaliokunnan on syytä huolellisesti tarkastella.

Voisin kysyä esimerkiksi, miksi on välttämätöntä pitää kahvilat ja lounaspaikat suljettuina vielä koko toukokuun esimerkiksi sellaisessa kunnassa, jossa ei ole viime aikoina tai itse asiassa koko epidemian aikana ollut juurikaan tartuntoja tai ei jopa yhtään. Kysehän on perusoikeuksien rankasta rajoittamisesta, elinkeinovapaudesta ja omaisuuden suojusta. Uudenmaan laipioinnin purkamisen kohdallaan hallitus perusteli sitä nimenomaan juridisella näkökulmalla ja totesi, että ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin avata. Nyt voi hyvin kysyä: millä tavalla se tilanne poikkeaa näistä kahviloista ja ravintoloista, joiden perustuslaillista elinkeinovapautta ja omaisuuden suojaa rajusti loukataan?

Edustaja Räsänen nosti hyvin esille yli 70-vuotiaat, ja itse pidän välttämättömänä, että heidän tilannettaan arvioidaan uudelleen. Onko tilanne se, että me nyt suojaamme näitä 70 vuotta täyttäneitä ihmisiä ja eristämme heidät omaan kotiinsa lähes vankilan vertaisiin olosuhteisiin ja aiheutamme heille paljon muuta tuskaa ja vaikeutta? Itse olisin sitä mieltä, että tällaisessa yhteiskunnassa, missä me elämme, me voisimme yhteiskuntana joustaa näiden ikäihmisten suuntaan enempi ja tarjota heille mahdollisuuksia entistä paremmin osallistua yhteiskunnan eloon. Esimerkiksi kun kirkko on nyt avaamassa jumalanpalveluksia, niin sain huolestuneen viestin eräältä hieman vanhemmalta rouvalta, että kyllä, jumalanpalvelukset alkavat, mutta emmehän me ikäihmiset sinne saa mennä. Kyllä pitää saada mennä, ja minun mielestäni meidän yhteiskunnan on siinä joustettava ja annettava tilaa näille ikäihmisille esimerkiksi päästä kirkkoon mutta myös kauppaan, apteekkiin ja sentyyppeihin tilanteisiin ilman, että näiden ihmisten tarvitsee siellä meitä nuorempia väistellä. Toivon, että yhteiskunta ottaa tällaisen hieman enempi lähimmäisenrakkautta tuntevan otteen näitä ikäihmisiäkin kohtaan.

19.17 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Minulle jäi epäselväksi, oliko tämä 3 minuuttia vai 5, kun edustaja Heinonen puhui 4 minuuttia 30 sekuntia. Eli tämä on siis 5 minuuttia?

Puhemies Matti Vanhanen: Kyllä se oli pitkitetty 3 äsken.

Selvä, kiitoksia. En ole kateellinen ollenkaan, mutta kiinnitin huomiota. [Timo Heinosen välihuuto]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Arvoisa puhemies! Kuukausi sitten, kun me ensimmäisen kerran jatkoimme näiden valmiuslain tiettyjen pykälien käyttöä, minulla jäi käyttämättä puheenvuoro tästä 88 §:stä johdun siitä, että ajankohta oli epäedullinen. Nyt tällä hetkellä olen oikein odottanut vuoroa, että tämä tulisi. Vaikka meitä ei nyt niin monta täällä ole, haluan tähän erityisesti kiinnittää huomiota.

Toteaisin, että debattiosuus tästä aiheesta oli kyllä mielenkiintoinen. Kirjasin tänne muistiinpanoihin, että keskustelu velloi maataloudesta maskeihin, kolerasta kouluihin ja aika harva puhui tästä varsinaisesta asiasta. Kiitän edustaja Heinosta siitä, että hän äskeisessä puheenvuorossaan puhui nimenomaan valmiuslaista eikä kaikesta mahdollisesta, mihin se saattaa sinänsä taustana liittyä.

Tässä on nyt kysymys viidestä pykälästä, ja erityisesti terveydenhuoltoon liittyvät 86 ja 88 sekä 87 § ovat nyt mielenkiintoni kohteena.

Tämä 88 § liittyy kiireettömän hoidon asioihin. Voi olla, että salissa nyt oleville henkilöille tämä on aika tuttu, mutta ehkä noin laajemmin ei ole. Mitä se käytännössä tarkoittaa? Sairaanhoidopiireille on viimeisten vuosien aikana langetettu silloin tällöin miljoonien eurojen uhkasakkoja. Yksikään sairaanhoidopiiri ei ole joutunut niitä maksamaan, koska ollaan yleensä saatu ne jonot poistettua sen uhkasakon alla ollessa. Kysymys on siitä, että on olemassa nämä kolmen kuukauden ja kuuden kuukauden aikarajat kiireettömälle hoidolle. Nyt oli perusteita sille, että me luovuimme tästä pakosta, joka olisi saattanut johtaa siis todella uhkasakkoihinkin, koska on keskitettävä resursseja nyt akuuttiin eli tämän koronainfektion hoitoon. Mutta niin kuin täällä on aiemminkin tuotu ilmi, tämä heiluri — jos vertauskuvallisesti sanon heiluri — on nyt heilahtanut toiseen ääriin. Kiireetöntä hoitoa on purettu enemmän kuin olisi tarpeen, ja toisaalta myös potilaat ovat itse omalla käytöksellään reagoineet niin, että tällä hetkellä kiireetön hoito ei toteudu kuin ehkä tietyiltä osin, 30-, 50-, 60-prosenttisesti, ja tästä alkaa muodostua suuri terveydenhuolto-ongelma. Se on täällä salissa tuotu esille. Sen takia vetoaisin tässä nyt, että meidän on pidettävä tämä pykälä voimassa, mutta kyllä se on sairaanhoidopiirien tehtävä valistaa alueellaan väestöä niin, että siellä on aikoja myös kiireetöntä hoitoa varten ja toimenpiteitä tehdään.

Tämä oli ihan se perusviesti, minkä takia tämän puheenvuoron halusin tässä käyttää. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Tarkennuksena vielä, että tämän keskustelun aihepiiri kattaa sen koko pääministerin esittelypuheenvuorossaan esittämän laajan aihepiirin. [Aki Lindén: En moittinut puhemiestä!]

19.20 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Tosiaan epidemian nitistäminen on kaikkein tärkeintä, mutta samalla kun me käymme nyt keskustelua valmiuslain toimivaltuuksien jatkamisesta, puhumme hyvin laajasti Suomen yhteiskuntaan liittyvistä kysymyksistä, kuten esimerkiksi rajoituksista kansalaisten perusoikeuksiin. Niin kuin aikaisemmin täällä on keskusteltu Uudenmaan sulun yhteydessä, kun sitä sulkua käynnistettiin ja sitten kun sitä päätettiin, silloinhan todettiin, että liikkuminen ja ihmisten siirtyminen paikasta toiseen on perustuslaillinen oikeus. Perusopetuksen osalta, kun on mietitty, miten tilannetta jatketaan, on myös mietitty sitä, miten perusoikeuksien näkökulmasta tällainen sinänsä toimiva etäopetus nyt sitten toimii oppivelvollisuuden näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Yksi elementti on laillisten elinkeinojen harjoittaminen, ja nyt olemme tämän epidemian hillitsemiseksi laittaneet ravintolat kiinni ja siltä osin puuttuneet elin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

keinovapauteen. Pääministeri totesi päivällä avauspuheenvuorossaan, että 1.6. alkaen avataan ravintoloita asteittain ja hallitusti. Se oli erinomaisen tärkeä linjaus. Samalla kuitenkin muistuttaisin siitä, että kun näitä ravintoloihin liittyviä lakeja käytiin lävitse, niin muun muassa talousvaliokunta ja myös perustuslakivaliokunta totesivat yksiselitteisesti, että epidemian niin salliessa pitää näitä rajoituksia voida purkaa myös alueellisesti. Tämä seikka tuli itselleni kyllä vahvasti mieleen, kun katsoin näitä epidemiatilastoja esimerkiksi pohjalaismaakuntien osalta: kolmessa pohjalaismaakunnassa yksittäisiä tartuntoja 2—3 viikon aikana. Ja kun mietitään perustuslakivaliokunnan lausuntoa, talousvaliokunnan lausuntoa, että ”epidemian niin salliessa”, niin kyllä minä nyt viestittäisin perustuslakivaliokunnalle hyvin vahvasti sitä näkökulmaa, että nyt voitaisiin käyttää sitä pykälää, joka on täällä eduskunnassa yhteisesti sovittu. Toki perustuslakivaliokunta miettii sitten yksityiskohdat tarkkaan, mutta jos joskus niin nyt olisi aika se eduskunnan tahto huomioida alueellisissa rajoitusten lieventämisissä.

19.24 Lulu Ranne ps: Arvoisa herra puhemies! Hallitus on saanut kansalaisten ja yritysten tuen koronapandemian hoitamisessa osin pyytämällä ja osin määräämällä. Luottamus on kuitenkin lunastettava.

Hallituksen ongelma ei ole hyvien aikomusten, teorioiden, selvitysten, suunnitelmien tai edes rahan puute. Hallituksen ongelma on toteutus. Niin sanotut puolueettomin asiantuntijavoimin laaditut suunnitelmat ja ohjeet menevät toteutusvaiheessa pieleen siksi, etteivät ne kohtaa todellisuutta, oli kyse sitten testauksesta, suojautumisesta, koulujen avaamisesta tai yritysten talouskriisin hoitamisesta.

Koulujen avaamisessa ollaan matkalla kohti suurta riskinottoa. Ei lasten ja nuorten tulevaisuus kahteen ylimääräiseen kotonaoloviikkoon kaatuisi, mutta ne voisivat pelastaa monen rakkaan hengen.

Koronasta kärsineiden yritysten pelastamisyritykset näyttävät kerta toisensa jälkeen menevän pieleen. Yritystuissa otettiin räjähtävä lähtö, kun valittu väärä työkalu laukesi syliin, eikä tilanne ole korjautunut kuten kuuluisi. Yritysten tukemisella on nyt kiire, eikä uusiin mokiin ole varaa. Siksi mediassa olevat tiedot uudesta yritysten yleistuesta nostavat hiukset pystyyn. Tuessa mekaanisesti huomioitavat tiedot yritysten kiinteistä kuluista, kuten vuokrasta, saataisiin kuulemma verottajalta. Arvoisa hallitus, verottajalla ei ole sellaista lasipalloa, josta se näkisi yrityksen kiinteät kulut. Tulorekisteristä, alv-tilityksistä, veroilmoituksista tai tilinpäätöksistä niitä ei näe. Vain yritys itse tietää kiinteät kulunsa. Jos valmistelevat ministerit ovat nyt tällaisen luulon varassa, suosittelen keskustelemaan vielä jonkun sellaisen kanssa, jolla on todellista kokemusta yritysten laskentatoimen omakohtaisesta hoitamisesta.

Ainoa järkevä tukimuoto on koronan takia menetetyn myynnin kompensoiminen ja se, että yritys saisi käyttää rahat, mihin tarvitsee selvittääkseen hengissä, pois lukien tietenkin voitonjako. Tämän tuen on nyt onnistuttava ykkösellä ja pian. — Kiitos.

19.26 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen uusi strategia pitäisi kyllä nimetä toisin. Ei pitäisi pelottaa kansalaisia hybridistrategia-termillä vaan puhua mieluummin siitä, mistä on kysymys: että pidetään epidemia ja pandemia tiukasti hallinnassa, rajataan sitä ja vähennetään minimiinsä sekä terveydelliset, sosiaaliset että taloudelliset vahingot.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Tämän kannalta on tärkeää myöskin se informaatio, mitä kansalaisille tulee. Tässä keskustelussa on viitattu tähän THL:n ja osin Hetemäen työryhmän raporttiin, että siellä on kiistämättä aika ristiriitaista ainesta juuri riveillä ja rivien väleissä siitä, onko siellä taustalla tällainen laumasuoja-ajattelu, ja se sitten ikään kuin lipsahtaa joihinkin teksteihin. Olisi korkea aika varmasti tarkistaa nämä tekstit, että ne eivät olisi ristiriidassa hallituksen sinänsä johdonmukaisen ja selvän politiikan kanssa.

Tärkeää on myöskin asiantuntijatiedon käyttäminen mahdollisimman monipuolisesti. Kuten on nyt pitkään jo todettu, niin me emme tiedä tätä COVID-19-koronaviruksen käyttäytymistä, liian paljon on vielä harmaan ja mustankin peitossa siitä. Silloin ei jonkin auktoriteettiaseman perusteella pidä liiaksi uskoa yhteen asiantuntijatahoon, vaan pitää antaa kaiken tiedon vaikuttaa siihen, että löytyvät sitten ne varhimmat ja oikeimmat tiedot, joiden pohjalta päätöksiä tehdään. Tätä samaa keskustelua on käyty, mitä olen seurannut, kaikissa maissa, kun näitä torjuntastrategioita on tehty, mutta meidän omaan perinteeseemme laajan julkisuusperiaatteen maana erityisesti Suomessa ja Pohjoismaissa kuuluu se, että annetaan kaiken tiedon kukkia ja sen perusteella sitten tehdään mahdollisimman viisaita ja järkeviä ja analyyttisiä ratkaisuja poliitikkojen toimesta.

Nyt tarvitaan sitten eriytyneempää jatkostrategiaa, ja nyt annettiin tässä hallituksen uudessa strategiassa pohjalinjat, mutta tarvitaan paljon konkreettista, eriytyneempää päätöksentekoa. Keskustelussa on viitattukin siihen, missä sitä eriytymistä tarvitaan: tarvitaan enemmän alakohtaisia suosituksia, ratkaisuja. Osin tarvitaan myös alakohtaista tilapäisen lainsäädännön valmistelua, vaikkapa juuri nuo ravintola-alan jatkotoimet sitten 1.6. jälkeen, ja sitten tarvitaan myöskin tätä alueellista eriyttämistä. Siellä on jo lainsäädännön pohjat esimerkiksi tässä ravintola-alan laissa, erillislaissa. Siellä on lueteltu maakunnittain nämä toimenpiteet, joilla on helppo tavallaan sitten myöskin jatkotoimia rajata alueellisesti oikein.

Perustuslakivaliokuntaan viitattiin. Sillä on tietysti se ongelma, että se ei voi työntää narulla: perustuslakivaliokunta käsittelee vain niitä esityksiä, jotka sinne tulevat hallitukselta, ja ei voi toisinpäin antaa ohjeita, mitä muuta pitäisi tehdä tai mitä toisin. Mutta eduskunnalla kokonaisuutena on tietysti näitä poliittisia välineitä, millä voidaan toivomuksia ja velvoitteita hallitukselle päin asettaa mahdollisimman oikeista ja tehoavista jatkotoimista.

19.30 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Pääministerin selonteko tänään oli selkeä, kuvasi, että hallituksella on tilanne hyvin hallinnassa ja koronaviruksen kaikki monimutkaisetkin perusasetelmat kyetään hallitsemaan.

Tässä ihmettelin edustaja Ranteen puheenvuoroa äsken siitä, että toteutus on epäonnistunut. Kun katsoo näitä kansainvälisiä vertailuja, niin Suomeen viitataan jatkuvasti maana, joka on ehkä kaikkein tehokkaimmin ja parhaiten onnistunut toteuttamaan oikeita toimia. Rajoittavat toimet ovat olleet oikea-aikaisia, ehkä jopa hieman etuajaksiakin, ja nyt näitä rajoitusten lievennyksiäkin yhtä lailla tehdään oikein. Tilastot ovat sikäli mielenkiintoisia, että Suomessa kuolleisuus on suhteessa kokonaisväkilukuun kaikkein pienintä Euroopan maiden joukossa kansainvälisesti verrattuna, ja kaiken lisäksi, kun katsotaan näitä tilastotietoja, niin selkiää se, että hallituksen lähestymistapa on ollut oikea, kun nämä riskiryhmät on tiedostettu.

Tämä on aidosti ikäihmisten sairaus, niin kuin infektiosairaudet ovat yleensäkin, mutta tämä erityisesti on sitä. 84 vuotta on se mediaanikuolleisuusikä Suomessa niissä noin 250 kuolleessa, jotka Suomessa tällä hetkellä on. Kun katsotaan sitä jakaumaa vielä täsmälli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

semmin, niin 70 prosenttia on yli 80-vuotiaita niistä, jotka ovat menehtyneet tähän tautiin, 70—79-vuotiaita on 15 prosenttia ja loput, se toinen 15 prosenttia, sitten alle 70-vuotiaita. Aidosti on kyse yli 80-vuotiaiden ihmisten taudista, mutta se koskettaa myöskin tätä 70:n ikäluokkaa.

Nyt olemme kuitenkin tilanteessa, että tämä tauti ei sillä tavalla ole hallinnassa, että tämä tulee jäämään meidän keskuuteemme. Me emme tästä selviä ihan yhdessä rytkäksä, ja siinä suhteessa nyt on tärkeitä, että näitä rajoitustoimenpiteitä lähdetään tietoisesti ja hallitusti hellentämään, ja kyllä me tulemme siihenkin tilanteeseen, että meidän täytyy eriyttää tarkemmin tämä niin sanottu ikäihmisten riskiryhmien kategoria.

Meillä on hyvin paljon yli 70-vuotiaita, 70—80-vuotiaita ihmisiä, jotka ovat hyväkuntoisia, ja nyt tämä normaalin elämän tietäntyyppinen palauttaminen täytyisi mahdollistaa: ihmisten kohtaaminen, tietenkin liikkuminen, ulkoilu erityisesti — ei sitä ole edes kielletty vaan pikemminkin suositeltu ylläpitää.

Kun tilastoja käy tällä hetkellä läpi ja miettii alueellista eriytymistä, niin meillä on noin 3 500 uusmaalaista, jotka ovat saaneet tämän tartunnan. Jos se kerrotaisiin vaikka kymmenellä, jotta saataisiin todellinen tartunnan saaneiden määrä, niin liikutaan 35 000:ssa. Se tarkoittaa, että 2 prosenttia uusmaalaisista tällä laskelmalla olisi sen tartunnan piirissä, 98 prosenttia ei olisi vielä tätä tautia kohdannut. Tämä on meidän keskuudessamme, ja meidän täytyy asteittain pyrkiä yhteiskuntaa kehittämään, erityisesti myöskin nämä ikäihmiset ottamaan huomioon niin, että he pääsevät lähes normaalin elämän alkuun noudattaen kuitenkin niitä hygieni- ja muita määräyksiä.

19.34 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Yhteinen tehtävämme on rakentaa luottamuksen yhteiskuntaa. On tärkeää, että kansalaisilla on vahva turvallisuuden tunne myös poikkeusolojen keskellä — että uskaltaa ulkoilla, käydä kaupassa, uskaltaa päästää lapset kouluun ja päiväkotiin.

Avaamme Suomea vähitellen, harkitusti ja asteittain kohti kesää. Hallituksen jatkamat valmiuslain asetukset on tehty tämän hetken tautitilanteen valossa. Ne tulevat seuraavaksi perustuslakivaliokunnan jälkitarkastukseen. Asetukset rajoittavat edelleen perusoikeuksiamme riskiryhmien suojelemiseksi ja tehohoidon kapasiteetin varmistamiseksi. Rajoitusten tulee olla edelleen välttämättömiä ja oikeasuhtaisia. On tärkeää, että perustuslakivaliokunnan toimintaa ei politisoida, vaan siellä tehdään puoluepolitiikasta riippumatonta oikeudellista, perustuslaillista ja ihmisoikeussopimukseen liittyvää arviointia. Tämäkin lisää osaltaan kansalaisten luottamusta ja turvallisuudentunnetta.

Arvoisa puhemies! Olemme tekemisissä vakavan sairauden kanssa, jota testaamme, jäljitämme, eristämme ja hoidamme. Suomessa on kuollut noin 250 ihmistä koronan vuoksi. Läheisen menettäminen on aina kipeä asia. Monessa kodissa on nyt surua. On toki muitakin vakavia sairauksia, joihin kuolla, ja myös niitä pitää pystyä hoitamaan.

Arvoisa puhemies! Ei ole syytä kylvää koronapelkoa eikä -hysteriaa. Tällaisesta epävarmuudesta ja pelosta kertoo sekin, että kaikkiin rajoitustoimien purkamisiin näytetään reagoivan voimakkaasti tunnepohjalta. Jos etsimme syyllisiä ja virheitä, rajoitustoimien hallittu ja asteittainen purkamisen ei etene toivotulla tavalla. Hoitajat ja viranomaiset ovat tehneet parhaansa — kiitos siitä heille. Jos syyllistämme esimerkiksi hoitajia ja hoivakoteja iäkkäiden kuolemista, se voi saada aikaan ohjeiden tulkintaa varman päälle ja ehkäistä ja hidastaa esimerkiksi ikäihmisten tapaamisten turvallista järjestämistä tai potilasta ja omaisia kunnioittavan saattohoidon toteuttamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

19.37 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Huoltovarmuuden näkökulmasta tätä koronakriisiä ja näiden rajoitusten purkamista olen tässä miettinyt ja haluan esittää siihen pari näkökulmaa.

Tänäänkin ovat MTV:n uutiset uutisoineet, että koulujen avaamisella voi olla katastrofaalisia vaikutuksia: lapset levittäisivät koronavirusta jopa oireettomina. Tämmöisiä uutisia kun lukee, niin se varmasti pistää ihmisiä miettimään aika paljon sitä asiaa, mikä tässä nyt on tärkeätä ja mikä on hallituksen linja, ja hyvin monia vanhempia varmaan jännittää tämä tilanne laittaa lapsia kouluun.

Itseäni hiukan mietityttää tässä erityisesti se, kun on tullut lukuisia yhteydenottoja alkutuotannossa olevilta ihmisiltä — ei niinkään tuolta puutarhapuolelta mutta eläintuotannosta elikkä maidontuottajilta ja sianlihantuottajilta. Heillä on peltotyöt tällä hetkellä, Etelä-Suomessa saattaa olla osin tehtynä, mutta tuolla hiukan pohjoisempana on nyt erittäin tärkeä aika tämän vuoden sadon saamiseksi ja onnistumiseksi. Heitä suoraan sanoen hiukan jännittää tämä tilanne: voivatko he laskea lapsensa kouluun turvallis in mielin, vai onko mahdollista, että lapsi tuo sieltä tämän viruksen kotiin, ja onko mahdollista, että siellä talon isäntä tai emäntä, kumpiko siellä nyt tilaa hoitaakaan, sairastuu tähän, mikä vie sitten peltotyöt. Olisi ollut mahtavaa, jos olisi ollut ministeri paikalla, mutta jollakin tavalla olisi nyt syytä laittaa vanhemmille selkeä viesti, millä edellytyksillä lapsi voi jäädä pois, niin ettei sitä tarvitse arpoa tai ei tarvitse jännittyneenä viedä lasta kouluun tai laittaa matkaan sinne.

On myöskin muita semmoisia huoltovarmuuden kannalta tärkeitä aloja: energiakuljetukset ja varmaan lukuisia muita ammatteja, joissa tällainen vanhempien jonkinlainen huoli tästä aiheesta saattaa tulla kyseeseen.

Minun mielestäni olisi ollut hyvä edelleen tarjota mahdollisuutta siihen, että lapsi voisi jatkaa etäopetuksessa. — Kiitoksia.

19.40 **Mauri Peltokangas ps:** Arvoisa puhemies! Kuulimme tänään iloisen uutisen: pääministeri kertoi, että viruksen leviäminen on saatu hallintaan. Kun tilanne on hallinnassa, niin se tarkoittanee sitä, että kaikki tartuntaketjut tiedetään tarkasti ja on olemassa reaaliaikainen tieto epidemian tilasta päivän tasalla. Mikä tärkeintä, jos tilanne on hallinnassa, yllätysten mahdollisuus on hyvin pieni. Muussa tapauksessa tilanne ei ole hallinnassa. Toivon, että väärää tilannekuvaa ei lietsota poliittisten pisteiden saamiseksi.

Arvoisa puhemies! Koulut alkavat viikon päästä, näin päätti hallitus. Yli kymmenen hengen ryhmät on kuitenkin suositeltu kiellettäväksi 1.6. saakka. Tämä luo varmasti ristiriitaisia tilanteita tuolla arjessa. Toivoisinkin, että sieltä tulisi vähän tarkennusta näihin säädöksiin, joita suomalaiset ovat kiitettävästi totelleet. Mietin, miten hallitus kuvittelee koulujen järjestävän turvavälit, kun normaalioloissa siellä ei tahdota saada yhtä koulukiusaajaa kuriin.

Täällä salissa on tänään käytetty hyviä puheenvuoroja. Tässä kun ministeri oli kertonut iloiset terveiset, niin hallituspuolueiden jäsenet nimenomaan painottivat, että hallituksen linja on estää ja hidastaa viruksen etenemistä Suomessa — estää ja hidastaa. Samaan aikaan kuitenkin hallitus sulloo kymmeniätuhansia lapsia tila-autoihin ja pikkubusseihin koulukuljetuksissa, joissa tauti leviää varmasti, jos ja kun se siellä vielä jyllää.

Itse katsoisin, että vastuullisuus ja sellainen rehellinen tilanteen tasalla oleminen olisi nyt se paras keino lähteä etenemään, ja poliitikkojen tulisi mielestäni katsoa... Ei missään tapauksessa tietenkään tässä mitään lietsomista saa olla, mutta kyllä tällainen hallituksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

keskustelu, mitä kuuntelin tuossa alkukeskustelussa, että kun toisaalta sanotaan, että estetään ja hidastetaan, ja toisaalta lyödään koululaiset... Me kaikki tiedämme, että maaseudulla kuljetukset suoritetaan useimmiten pikkubusseilla, ja kun esimerkiksi syrjäkyliltä haetaan 10 lasta ja bussiin mahtuu 12, niin siellä on aika tiukka tunnelma. Tämä kuvio ei toimi käytännössä, vaikka ministeriäitiosta kuinka kauniisti sanotaan, että pidetään huoli, että turvavälit säilyvät.

Arvoisa puhemies! Toivon, että hallitus kiinnittää huomiota tällaisiin seikkoihin, ja toivon todellakin, että tämä koulujen avaaminen ei tuo tullessaan sitä, mitä moni asiantuntija pelkää. Terveyttä kaikille!

19.43 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Päivällä tuolta huoneesta keskustelua kuunnelleena muutamia kommentteja ihmettelin, kun väitettiin, että hallituksella ei ole kansan luottamusta. Jopa eduskuntatutkimus on ihmeteltyt hallituksen korkeita kannatuslukuja näin poikkeuksellisina aikoina.

Mutta tähän varsinaiseen keskusteluun.

Minusta hallitus on onnistunut tähän asti hyvin. Itse olen sitä mieltä. Suomessa on koronaepidemian kasvu saatu pysähtymään rajoitustoimenpiteillä, ja ihmiset ovat arjessa noudattaneet aika hyvin tätä ohjeistusta. Tällä hetkellä on useita maakuntia, missä ei ole yli viikkoon ollut yhtään tartuntaa. Kun katsoin viimeisen vuorokauden luvut, niin taitaa olla viimeisen vuorokauden luvuista 80—90 prosentin väliin tartunnoista pääkaupunkiseudulla, Uudellamaalla. Tämä on se tilanne, ja nyt sitten, kun näitä rajoitteita puretaan — harmi, että eivät ministerit ole paikalla — nouseekin kysymys niin yleisötapahtumien, harrastamisen kuin sitten ravintoloiden ohjeistuksen osalta ministeriöiltä avien suuntaan, että annetaanko siinä minkäänäköisiä väljyyksiä sitten paikallisille aveille tulkita sitä alueen tilannetta. Minusta siinä pitäisi aluehallintovirastoilla näitten turvallisuusmääräysten ja täytäntönnäpanon osalta mahdollistaa väljyyttä.

Näistä toimenpiteistä erityisesti olen iloinen, että samaan aikaan kun koulut avataan, niin myös sitten lasten ja seurojen harrastustoiminta niin liikunnan kuin kulttuurin osalta saadaan liikkeelle ja kesäkuun alussa myös sitten kilpailutoiminta. Tämä on äärimmäisen tärkeää monelle järjestölle ja seuralle, jotka tätä toimintaa pyörittävät. Suurin kysymysmerkki on ehkä sitten, kun jalkapallon ja pesäpallon pääsarjat käynnistyvät, miten ne pysyvät sitten taloudellisesti viemään kauden läpi. Voi olla, että syksyllä on sitten pelastusoperaatio, jos näihin yleisömmääriin ei kesken kesän yleisötapahtumien osalta puututa. Toivotaan, että olen väärässä.

No, eniten tässä salissa on puhuttanut sitten tämä ikäihmisten asema ja arki. Se on ihan inhimillistä, kun rajoitteet edelleen heidän osaltaan ovat voimassa. Hienoa, että sosiaali- ja terveysministeriö miettii nyt niitä toimenpiteitä, pystyttäisiinkö tietyn reunaehdoin näitä väljentämään. Se olisi äärimmäisen tärkeää niille ihmisille, jotka noudattavat täydellisesti tätä ohjeistusta. Eihän ketään ole tälläkään hetkellä sidottu sinne seinien sisään ja liikkuminen on ollut mahdollista, mutta suomalaiset ovat kuuluaista kansaa ja noudattavat näitä. Pitää tietysti muistaa, että se taudinkuvahan ei ole muuttunut miksikään ikäihmisten suhteen, kun STM tätä miettii.

19.47 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Täällä on käyty keskustelua yli 70-vuotiaiden mahdollisuudesta osallistua yhteiskuntaan. Edustaja Heinonen puheenvuorossaan nosti esiin kysymyksen mahdollisuudesta päästä jumalanpalveluksiin, ja itsellenikin näitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

kysymyksiä on tämän päivän aikana tullut. Toivonkin, että erilaisten kulttuuritilaisuuksien järjestäjät ja seurakunnat huomioisivat nämä yli 70-vuotiaat ja muut riskiryhmiin kuuluvat, jotka ovat noudattaneet kiltisti näitä suosituksia karanteenioloista tähän saakka, ja esimerkiksi järjestäisivät erillisiä tilaisuuksia, erillisiä jumalanpalveluksia näille henkilöille vähän samaan tapaan kuin kaupoissa on aamulla, kun liike on vielä puhtaimmillaan, järjestetty riskiryhmille mahdollisuus asioida ennen muita asiakkaita.

Mutta on aika merkittävää — ja tulee myös paljon palautetta siitä — että samaan aikaan kun näitä yli 70-vuotiaita ja riskiryhmiin kuuluvia suojellaan vahvoilla karanteenisuosituksilla, sitten toisaalta riskiryhmiin kuuluvat esimerkiksi terveydenhuollon työntekijät tai nyt opettajat, eivät mielestään saa suojelua eivätkä pääse sellaisiin tehtäviin, joissa voisivat olla altistumatta koronavirukselle. Esimerkiksi Lääkäriliiton selvityksen mukaan vain puolet riskiryhmiin kuuluvista lääkäreistä oli päässyt vähemmän riskialttiisiin tehtäviin, eli yli 60-vuotiaat riskiryhmiin kuuluvat lääkärinkin ovat joutuneet koronapotilaita hoitamaan. Samoin olen tänään saanut yhteydenottoja yli 60-vuotiailta riskiryhmiin kuuluvilta opettajilta, joiden puolisoikin saattaa kuulua riskiryhmään. He ovat yrittäneet saada esimerkiksi palkatonta virkavapaata näiden kahden viikon ajaksi, mutta se ei ole onnistunut.

Jotkut ovat ihmetelleet, mikä ihmeen maaginen raja siinä 60 ja 70 vuoden välissä menee, kun 70-vuotiaita suojellaan niin vahvoin toimenpitein ja lähes 70-vuotiaat toisaalta eivät sitten saa suojelua, vaikka sitä erityisesti pyytäisivät ja vaikkapa palkatonta virkavapaata yrittäisivät hakea.

On tärkeää, että näiden toimenpiteiden kohdalla kansalaiset kokevat, että ne ovat oikeudenmukaisia ja perusteltuja, ja sen takia on tärkeää, että näistä käydään keskustelua.

19.50 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tämän koronaepidemian aikana matematiikka, tilastotiede ja epidemiologia ovat kokeneet varsinaisen renessanssin, ja itsekin tässä nyt muutaman keskeisen numeron haluan aluksi todeta.

Viisi viikkoa sitten teho-osastoilla hoidettiin Suomessa keskimäärin 80:tä potilasta koronainfektion takia. Neljä viikkoa sitten, eli kun siis tulemme tänne nykyhetkeä kohti, se 80 oli pudonnut 74:ään, seuraavalla viikolla se oli 62, viime viikolla se oli 51, ja tällä hetkellä, kun ei tämä viikko ole vielä ihan puolessavälissäkään, niin se alkaa nelosella, 44 oli tämän päivän tieto. Näiden lukujen valossa tässä on tapahtunut myönteinen käänne. Toisaalta voidaan sitten todeta toinen lukusarja. Meillä on testejä tehty tänään 110 000 suomalaiselle. Se vastaa 2:ta prosenttia koko meidän väkiluvustamme. Se on sama osuus kuin Saksassa oli kaksi viikkoa sitten, silloin he olivat tehneet testin 2 prosentille koko väestöstään, ja minun mielestäni Saksassa on ylipäättään tehty aika järkeviä toimenpiteitä tässä asiassa. Viimeisen viikon aikana uusia tartuntoja tuli 667. Eli vaikka me olemme testanneet enemmän, niin nyt me löydämme kuitenkin aika maltillisen määrän, mutta tämä kertoo juuri siitä, mikä täälläkin on sanottu, että ei tämä epidemia millään tavalla ohi siis tietenkään ole, vaikka siinä on tämmöisiä hallinnan piirteitä.

Edustaja Eskelinen ja eräät muut ovat viitanneet näihin alueellisiin eroihin. Minä laskin sen niin, että otin maamme 20 sairaanhoitopiiristä kaksi sairaanhoitopiiriä, joissa on eniten tartuntoja, eli suuri Uusimaa ja pieni Länsi-Pohja. Kun laskee niiden tartunnat yhteen ja vertaa niiden yhteiseen väkilukuun, niin 100 000:ta asukasta kohti tartuntoja on 224. Koko muu Suomi yhteenlaskettuna on 39. Tämä on siis suurempi kuin viisinkertainen ero, eli tämä kertoo, että meillä on kyllä hyvin erilaiset tilanteet, niin kuin täällä on viitattu.

Kuolleisuus toistaiseksi on ollut tämä 252 henkilöä, mikä on 100 000 asukasta kohti 4,5.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Kun nyt on puhuttu tästä hallituksen strategiasta, niin minun mielestäni siinä arvostelussa on kyllä nyt ollut vähän tämmöisiä semanttisia piirteitä. Sanoisin näin, että mitä muuta se on kuin sitä tukahduttamista, että me pyrimme testaamaan, testaamaan enemmän eli etsimään tartuntoja esille, ja sitten kun löydämme, niin järjestämään sen eristyksen, sitten jäljittämään niitä kontakteja ja vielä järjestämään heille karanteenit ja testaamaan heitä. Sehän on juuri sitä tukahduttamista. Mutta kun puhutaan hybridistä eli kahden keinon strategiasta, sen rinnalla kulkevat nämä rajoitukset, ja rajoituksethan ovat asioita, jotka jakavat selvästi mielipiteitä. Tässäkin salissa on hetki sitten puhuttu, että pitäisi saada ravintoloita enemmän auki, toisaalta ollaan oltu kriittisiä sitä kohtaan, että kouluja nyt avataan. Eli tämä hybridi, joka ei varmaan sanana ole hyvä, on siis kahden keinon strategia. Rajoituksia maltilla ja sitten yhä enemmän ja enemmän testaamista ja eristämistä. Tämä on se strategia noin kansankielisesti tiivistettynä.

19.54 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut asetukset eräiden valmiuslain toimivaltuuksien jatkamisesta, mutta osa näistä rajoituksista, joita koronaa varten on tehty, päättyy kuitenkin jo ensi viikolla, ja odotettavissa onkin, että tartuntojen määrä kääntyy jälleen nousuun. Tätä rajoitusten purkamista varten olisi mielestäni tarvittu vahvempaa tutkimustietoa esimerkiksi lasten saamista koronatartunnoista tai tartuttavuudesta. Sitä ei maailmallakaan juuri vielä ole.

Arvoisa puhemies! Rokote- ja lääketutkimus etenee ripeästi, mutta rokotetta odotellessa epidemian eteneminen on kuitenkin pyrittävä pysäyttämään perinteisemmin keinoin. Siinä meille mallia voi näyttää muun muassa suunnilleen Suomen kokoinen Uusi-Seelanti, joka on ilmoittanut saaneensa taudin kuriin kovilla rajoituksilla. Sen esimerkki osoittaa, että taudin tukahduttaminen on mahdollista, vaikka muutakin on julkisuudessa väitetty. Tuoreen tiedon mukaan tukahduttamisen puolesta aikovat ensi viikolla vedota myös kymmenet suomalaiset tieteentekijät, ja toivonkin hallituksen kuuntelevan heitä aidosti.

Epidemian tukahduttaminen olisi hyväksi sekä terveyden että talouden kannalta. Elinkeinoelämän valtuuskunnan ekonomisti Sanna Kurronen on todennut kantanaan, että Suomen tulisi painaa epidemia mahdollisimman pieneksi ja pitää se matalana, jotta voimme alkaa palata kesällä kohti normaalia. Tämä on hyvin ymmärrettävä näkökulma, sillä jos kotimaista kulutusta halutaan vauhdittaa, niin täytyy ihmisten ensin tuntea olevansa turvassa.

Arvoisa puhemies! Täällä viitattiin näihin maakunnallisiin eroihin. Onkin selvä, että tautitilanne on selvästi pahin pääkaupunkiseudulla, jonka hieman yli miljoonan ihmisen väestöön on kohdistunut peräti noin 60 prosenttia koko maan tartunnoista, siis väestömäärään suhteutettuna Uudellamaalla on tartuntoja ollut noin kuusinkertainen määrä muuhun maahan verrattuna. Toisaalta THL:n vasta-ainetutkimuksen alustavien tulosten mukaan immunitettiin saaneita on jopa Uudellamaalla varsin vähän, ja se on vahva merkki siitä, ettei piiloon jääneiden tartuntojen määrä ole kovin suuri. Sen vuoksi rajoitustoimia ei pidä purkaa hätäisesti eikä harkitsemattomasti varsinkaan koronasta pahiten kärsivillä alueilla. Pikemminkin erityisesti pääkaupunkiseudulla tarvittaisiin mielestäni tiukempia rajoitustoimia. Myös kasvusojaimet kannattaa ottaa yleiseen käyttöön viimeistään silloin, kun kotimainen tuotanto on saatu kunnolla käyntiin.

Arvoisa puhemies! Täällä on myös viitattu tähän laumasuojaideologiaan. Valitettavasti hallituksen apuna toimineen Hetemäen työryhmän linjaukset ovat monen asiantuntijan mukaan olleet tässä mielessä epäjohtonmukaisia. Muun muassa ekologian ja evoluutiobiologian tutkijatohtori Tuomas Aivelo pitää työryhmän raportin sairastuvuusarvioita epä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

realistisina, ja lisäksi infektio lääkäri Ville Holmberg arvelee, että raportin ääneen lausumaton strategia olisi laumasuojaan pyrkiminen. Luin myös itse tuon raportin läpi enkä voinut tosiaan välttyä siltä vaikutelmalta, etteikö tämä laumasuoja siellä jonkinlaisena pohja-ajatuksena olisi. Meidän tulee kuitenkin pyrkiä siihen, että mahdollisimman moni suomalainen välttyisi tältä vakavalta taudilta, joka on erityisesti monen ikäihmisen osalta kohtalokas.

Arvoisa puhemies! Pahoittelen puheajan ylitystä mutta totean lopuksi, että suomalaisten hengen ja terveyden suojaaminen olisi kestävästi ja moraalisesti oikea lähestymistapa asiaan.

19.58 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Iäkäs rouva soitti minulle ja toivoi, että pääsisi puolisokean muistisairaahan puolisonsa luokse, jolloin tuttu ääni toisi turvallisuutta. Eihän avioliittomme voi päättyä näin, hän kysyi.

Täällä on puhuttu paljon ikääntyneistä. Edustaja Räsänen ehdotti tilaisuuksien järjestämistä riskiryhmäläisille erikseen — varmasti hyvä ajatus sovellettavaksi. On ehdotettu myös, että 70-vuotiaitten kohdalla voitaisiin tehdä ryhmittelyä asumismuodon tai toimintakyvyn mukaan, jotta saataisiin tilanteet erilaisiksi.

Nämä valmiusasetukset koskettavat ikääntyneitä erityisesti kiireettömän hoidon määräajoista joustamisen kohdalla. Kun halutaan varmistaa henkilökunnan riittävyys ja kouluttaa, on myöskin ajettu tätä kiireetöntä hoitoa alas, vaikka alueella ei ole ollut tartuntoja. Tilanteet toki ovat erilaisia eri puolilla Suomea, kuten edustaja Lindén hyvin selkeästi edellä kuvasi.

Aikaisempien skenaarioiden valossa annettiin aika yhteneviä ohjeita kaikkialle Suomeen, ja varmaan tämä ohjeistus aiheutti tämän kiireettömän hoidon alasajon. Tämä vaikuttaa kyllä ikääntyviin, jotka joko eivät ole uskaltaneet lähteä hoitoon, ovat peruneet hoitojaan tai eivät olisi päässeet sinne. Vähitellen, kun on saatu lisätietoa, on myös alettu ajatella alueellisemmin, mikä on hyvä asia. Esimerkiksi materiaalin jakautumisessa alueet on otettu oikeinkin tasapuolisesti huomioon ja on alettu myöskin tehdä rajat ylittävää yhteistyötä sairaaloiden kesken. Kaikki tämä on hyvää kehitystä, jota voimme hyödyntää myöskin tulevilla kriiseillä.

Emme voi elää koronakuplassa. Meidän täytyy oppia elämään koronan kanssa. Siksi on tärkeää, että kannustamme myöskin ihmisiä menemään sairaalaan silloin, kun on siihen tarve. Tuolla pohjoisessa onkin sanottu, että koronaan varautuminen on ollut kalliimpaa kuin koronapotilaiden hoitaminen. Kaikessa on tärkeää tehdä yhteistyötä, puhaltaa yhteen hiileen ja myöskin huomioida iäkkäät ja kaikki heidän sairautensa.

20.01 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kuten monesti on sanottu, virus on uusi, hoitokeinot vasta kehittyvät, rokotetutkimus vaatii vielä paljon panostuksia ja kansainvälisen yhteisön yhteistyötä ennen kuin se on kaikkien ulottuvilla. Sitä ennen strategia on tukahduttaa korona kanveesiin siellä, missä se pyrkii nousuun. Testaa, jäljiltä, eristä ja hoida on hallituksen valitsema toimintalinja. Jäljityksen onnistuessa uudet tartunnat eivät leviä laajalle, tarttuvuusluku pysyy alhaisena, sairastuneita ja kuolemantapauksia tulee vähemmän. Tartuntojen ehkäisemisen lisäksi — mistä on jo viikkoja puhuttu paljon — on nopea jäljittäminen avainasemassa tämän strategian onnistumisessa. Tämä voi tarkoittaa applikaatioita, mutta myös nopeaa, tehokasta toimintaa kunnan ja työterveyden asiakkaiden hoidossa ja altistuneiden kontaktoinnissa ja testaamisessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Tähän mennessä päätettyjen sulkujen hinnaksi on arvioitu 5 miljardia kuukaudessa. Millaiset vaikutukset tällaisilla luvuilla on tilanteen pitkittyessä hyvinvointiyhteiskuntamme toimintaan? Entä millaiset vaikutukset sulkutoimilla on muuten ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin, kiireettömien hoitojonojen kasvuun, hammashoidon jonojen kasvuun? Olemme kuulleet mielenterveyspalveluista ihmisten syventyneestä ahdistuksesta, kouluilta tavoittamattomista lapsista, yrittäjiltä huolesta työn ja toimeentulon menettämisestä. Jokainen ymmärtää, että täydellistä ratkaisua ja tasapainoa rajoitusten suhteen voi olla mahdollista matemaattisesti laskea.

Vielä muutama sana hoivakotien, sairaalassa olevien, vankien ja säilöön otettujen asemasta. Täällä on moni jo puhunut siitä tapaamisen tärkeydestä. Juuri heikkona ihminen tarvitsee eniten lähimmäisen tukea. Ei ole järkeä siinä, että kuolevaa läheistä pääsee tapaamaan vasta saattohoitovaiheeseen siirryttäessä, monesti tilanteessa, jossa toinen ei enää jaksa puhua. Entä mikä on mahdollisesti vanhusten oma toive viime kuukausien osalta? On kiireellistä tosiaan selvittää, kuinka tapaamiset ovat kaikille halukkaille mahdollisia esimerkiksi ulkotiloissa. Nämä konttiratkaisutkin ovat hyviä ehdotuksia, mutta nekin pitäisi mahdollistaa sitten kaikille tarvitseville.

On hyvä, että rajoituksia puretaan pala kerrallaan, jolloin vaikutuksia pystytään toivottavasti seuraamaan ja tarvittaessa reagoimaan niihin. Näen tervetulleena kesän avautuvat mahdollisuudet. Lapsille on tärkeää pitää yllä sosiaalisia kontakteja ystäviin ja esimerkiksi harrastaa ulkona rajatuissa ryhmissä. Meille kaikille ulkolenkin lisäksi mahdollisuus esimerkiksi ulkoilmanäyttelyyn, kesäteatteriesitykseen tai terassiruokailuun on tervetullutta vaihtelua, ja kotimaan matkailun kiilatessa useimpien lomalistan kärkeen kysyntää näille varmasti on.

Järkevä ja koronan suhteen varovainen ei ole sama asia kuin toimeton. Tämä koskee niin hallitusta kuin tartuntariskiä välttelevää yli 70-vuotiasta. Ainakin terveydenhuoltomme kasaunutta palveluntarvetta ja kapasiteettihaastetta mutta mahdollisesti myös taudin riskiä voimme itse helpottaa pitämällä huolta terveydestämme. Liiku, kuoki jonkun kukkapenkkiä, etsi kulttuurimuoto, joka virkistää, pidä yhteys läheisiin. Suomalaiset ja myös Suomen kunnat ovat aina olleet ylpeitä itsenäisestä toimintakyvystään ja oma-aloitteisuudestaan — pidetään siitä kiinni. Kaikkeen emme tarvitse hallituksen ohjetta tai määräystä.

Ja vielä maskiselvityksestä: voimme toivottavasti luottaa myös tehtyihin kansainväliin ja olemassa oleviin selvityksiin ja siten välttää kuukausien työltä.

20.05 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Vielä jatkan huoltovarmuuden näkökulmasta. Ollessani YK-joukoissa opin siellä, että jos on vuosia rakennettu jotain systeemiä ja sinne tulee joku, joka sen äkisti haluaa muuttaa, niin siitä syntyy katastrofaalinen lopputulos. Suomessa on noin 30 vuoden ajan rakennettu tai rakentunut tällainen järjestelmä, jossa kausityö on hyvin pitkälti ukrainalaisten työntekijöiden varassa, ja nyt korona aiheutti sen, että epäiltiin, että heitä ei saada tänne ollenkaan. Meidän puheenjohtajamme tarjosi siihen vaihtoehtoa, että voisi lomautettuja henkilöitä palkata sinne heidän menettämättä työttömyysturvaansa. Se oli vaihtoehto. Täällä tulkittiin se niin, että se ei salli tätä ulkomaista kausityövoimaa.

Elikkä meille on tullut vuosittain noin 16 000 kausityöntekijää. Nyt se on viranomaispäätöksellä, mielestäni hallituksen toimesta, rajoitettu ensin 1 500:aan. Tänään siihen on saatu joku uusi avaus, että heitä tulee lisää joko 1 500 tai 3 000, en tiedä, vähän uutisista riippuen. Tämä on kuitenkin semmoinen huoltovarmuuden kannalta merkittävä asia. Vaik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

ka pidänkin kokonaisuutena sitä asiaa, niin se on rakentunut liiaksi ulkomaisen työvoiman varaan. Se on huono tilanne, mutta nyt tuolla puutarha- ja marjatiloiilla on sellainen hätä, että heidän pitäisi saada nyt sinne sitä työvoimaa, joka heillä on ollut siellä, he osaavat sen asian, ja tähän tilanteeseen mielestäni tulisi reagoida nopeasti. Tämä on semmoinen asia, mikä pitää vuosien saatossa pyrkiä korjaamaan niin, että emme ole riippuvaisia ulkomaisesta kausityöstä.

Sitten täällä on tänään puhuttu siitä, että maassamme olevat paperittomat, tai miksi heitä kutsutaan — turvapaikanhakijoita ja muita — saisivat työluvan. Yrittäjät kuulemma vaativat työntekijöitä sinne. Minä olen keskustellut puutarhayrittäjien kanssa, ja voin todeta sen tässä, että siitä ei löydy lääkettä tähän hommaan ollenkaan. Kulttuurierot ovat niin suuret, että sinne töihin tulevat ihmiset eivät voi ottaa työohjeita esimerkiksi semmoiselta henkilöltä, jota kutsutaan naiseksi. Elikkä tämä on nyt semmoinen asia, mihinkä hallituksen tulee kiinnittää huomiota, että tämä asia saataisiin kuntoon, niin että Suomessa saadaan sato korjattua ja ettei ensi talvena tarvitse kenenkään nähdä nälkää. Tässä on vaarana se, että sato menee pilalle. — Kiitoksia.

20.09 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Täällä keskustelussa edustaja Johannes Koskinen käytti puheenvuoron, jossa hän arvosteli tätä termiä hybridistrategia, jota pääministerikin puheenvuorossaan käytti. Itsekin ajattelen, että tuo termi on epäonnistunut ja hämmentävä, koska hybridistrategiahan tarkoittaa ihan kirjaimellisesti sitä, että kaksi erilaista tavoitetta, kaksi erilaista tavoiteltua päämäärää, yhdistetään, ja tämän hybridistrategian on tulkittu tarkoittavan jonkinlaista laumasuoja-ajattelun ja epidemian tukahduttamisen yhdistelmää. Jos sillä termillä haluttaisiin tarkoittaa vain sitä, että tätä epidemiaa yritetään nujertaa ja nimenomaan kohdennetusti tällä testaa, jäljitä, eristä, hoida -menettelyllä, niin eihän siinä silloin tarvittaisi tällaista termiä kuin hybridistrategia, jossa nimenomaan yhdistetään erilaisia päämääriä. [Aki Lindénin välihuuto]

Ajattelen, että olisi hyvä, jos ei tällaisia hämmentäviä termejä käytettäisi vaan se strategia ilmaistaisiin selkeästi, se, mikä on tavoite. Mielestäni se oikea tavoite on edelleen se, että tauti pyritään tukahduttamaan ja nujertamaan, koska meillä ei ole tällä hetkellä tietoa edes siitä, millä tavalla tuo immunitetti kehittyy ja olisiko edes mahdollista luonnollisesti saada jonkinlaista laumasuojaa ennen kuin rokotetta on kehitetty. Toivon, että tämä edustaja Johannes Koskisen kritiikki myös hallituspuolueissa otettaisiin vakavasti tämän hybridistrategia-termin kohdalla.

20.11 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä keskusteluissa on suoraan vaadittu kouluihin liittyvien valmiusasetusten jatkamista. Ne eivät ole tässä hallituksen esityksessä mukana. Koska valmiuslain mukaista välttämättömyyttä koulujen pitämiseksi suljettuina ei enää ollut, tuli silloin perustuslain mukaan palata siltä osin normaalioloihin, jolloin toimitaan tartuntatautilain ja perusopetuslain pohjalta.

Vaiheittainen siirtyminen ei ollut mahdollista oikeudellisista syistä. Perusopetuslaki takaa kaikille oppilaille subjektiivisen oikeuden lähiopetukseen. Upea suomalainen peruskoulu siirtyi joustavasti etäopetukseen ja onnistui siinä kokonaisuudessaan hyvin. Siitä opittiin myös paljon. Uskon ja luotan, että paluu tapahtuu myös yhtä hyvin, kun huolehdimme oppilaiden ja opettajien turvallisuudesta. Tehdään arkijärkisiä ratkaisuja olosuhteiden mukaan. Koulun väki mahdollistaa omalla vastuullisella työllään, osuudellaan yhteiskunnan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

työntekijöinä ja vastuunkantajina, että Suomi selviää tästä eteenpäin eikä kriisi pitkiy pitkälle syksyyn. Viranomaisten mukaan kouluun palaaminen on turvallista.

Opetus on Suomessa lapsen perusoikeus, ja saamme olla siitä ylpeitä. Lasten perusoikeuksia ei voi rajoittaa enempää kuin on pakko. Tämä on myös YK:n lasten oikeuksien so-
pimuksen mukaista.

Me palaamme lähiopetukseen kokemusta rikkaampana. Moni opettaja on saanut uusia taitoja haltuun, ja myös oppilaat ovat oppineet käyttämään uusia alustoja. Yritykset lahjoittivat koneita koulujen käyttöön. Koulu ei ole entisensä. Nämä tulevat viikot tulee järjestää hallitusti ja joustavasti, kuten etäopetuskin järjestettiin. Varmasti viranomaiset tarkentavat ohjeitaan tulevien viikkojen varalle. Varmasti moni lapsi on odottanut pääsevänsä ystävien ja opettajan luokse. Perheet saavat hengähtää hetken. Putoamisvaarassa olevat lapset poimitaan mukaan. Tässä tarvitaan ammattilaisten yhteistyötä.

Toivon, että myös lasten harrastustoiminta palaa kesäksi ja samalla voimme harjoitella mahdollisia soveltamisia ja erilaisia käytäntöjä syksyä varten.

20.14 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäenpäälle täytyy todeta, että minulla on kyllä aivan päinvastaista tietoa sekä työnantajilta että työllistyneiltä turvapaikanhakijoilta. Olen ainakin rakennustyömaalta, puutarhastyöstä ja hoivakodista kuullut hyvin positiivista palautetta siitä, kuinka työhön on opittu, kuinka asenne työntekoon on ollut hyvä ja kuinka nämä työntekijät ovat olleet todella tarvittuja siellä. Kantasuomalaisia käsipareja ei ole löytynyt, ja sinne työvoimaa on tarvittu, ja nämä turvapaikanhakijat ovat olleet erittäin motivoituneita työntekijöitä ja oppineet siinä samassa myös suomen kieltä työtä tehdessään.

Meidän nykyiset karenssikäytännöt ovat todella heikot ja huonot. Ensin kolmen tai kuuden kuukauden karenssi maahan tullessa riippuen siitä, onko tullessa henkilötodistusta vai ei, sitten sen jälkeen saat työnteko-oikeuden. Jos saat kielteisen päätöksen ja se on tehty väärin perustein ja valitit siitä, alkaa uusi karenssi. Voi olla käynnissä oleva työsuhde, joka joutuu siinä kohtaa uudelleen kolmen kuukauden tai kuuden kuukauden tauolle. Ei ole järkeä, ei työnantajan kannalta eikä turvapaikanhakijan kannalta eikä yhteiskunnan kannalta, joka siinä kohtaa sitten joutuu maksamaan tukea, kun toinen menettää palkkatulonsa työstä, jota on tehnyt. Tästä tulee työnantajilta todella paljon palautetta. Heillä on hyviä työntekijöitä, jotka he ovat mahdollisesti jo kouluttaneet, perehdyttäneet, ja tällä toistuvalla karenssilla sitten heidät joudutaan lemppaamaan ulos töistä. Tähän on saatava muutos muutenkin kuin vain nyt peltotöitä koskien kesäajaksi.

Sitten vielä koulupuolesta muutama sana: Jopa sota- ja kriisitilanteessa kansainväliset järjestöt pyrkivät turvaamaan oikeuden opetukseen ja oikeuden koulussa läsnäoloon ensimmäisen kuukauden kuluessa kriisin alusta. Se on lapsen perusoikeus, ja se koulu on muutakin kuin opetusta. Se on yhteisö, joka luo lapselle turvaa. Siellä on turvallisia aikuisia. Opettajan työ on opetusta, ja hatunnosto siitä, kuinka hienosti opettajat ovat etäopetuskeinoihin tarttuneet ja todellakin, kuten edustaja Kinnunen sanoi, varmasti oppineet paljon sellaista, mikä säilyy siinä opetuksessa mukana ja syksyllä voidaan sitten tarvittaessa ottaa myös uudelleen käyttöön.

20.17 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! En osallistu tähän maahanmuutto-osioon tässä keskustelussa, mutta otin vielä puheenvuoron sanoakseni mahdollisimman selkeästi sen, että tällä hybridistrategialla — josta nimestä, koska se on vierasperäinen sana, voidaan olla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

kriittistäkin mieltä — niin kuin itse sanoin, tarkoitetaan sitä, että me käytämme yhtä aikaa kahta keinoa, joista ensimmäinen on tämä ”testaa, jäljitä, eristä, hoida”, joka itse asiassa on sama kuin mistä toiset käyttävät nimitystä tukahduttamisstrategia. Eli ei hallitus ole sitä mieltä, etteikö yritettäisi kaikin mahdollisin keinoin tällä äsken kuvaamallani tavalla myös tukahduttaa. Mutta sen lisäksi, sen rinnalla, koska se ei yksin riitä, käytetään näitä yleisiä rajoituksia, joita meillä on ollut kymmeniä: väkiluvut, kuinka paljon saa olla koolla, suurien tilaisuuksien sulkeminen, koulut, ravintolat. Se on se toinen osa tätä kaksoisstrategiaa eli tätä hybridistrategiaa. On aivan väärin väittää, että se toinen osio olisi joku laumasuojaan pyrkiminen. En ymmärrä, että sitä väitetään koko ajan ja yritetään siitä saada sitten tämmöinen poliittinen jännite tai joitain poliittisia pisteitä, tai mitä lie sillä tavoitellaan. Nyt olen luultavasti tämän tarpeeksi selkeästi tässä todennut.

20.18 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kinnuselle voisin sanoa, että perusopetuslaki takaa myös turvallisen oppimisympäristön, ja me näemme vasta jälkikäteen sen, oliko se oppimisympäristö turvallinen, levisikö se korona siellä.

Edustaja Hopsulle voin sanoa, että olen kuullut taas päinvastaista kuin te, ja erään yrittäjän arvio oli, että 2,5 prosenttia näistä turvapaikanhakijoista pystyy tekemään poimintatyötä.

Mutta semmoisen asian haluaisin vielä nostaa tässä esiin liittyen kausityöntekijöihin, että toivon, että oikeasti hallitus ottaa tosissaan sen, että se sato saadaan korjattua. Nimitäin me emme voi laskea sitä kesätyöntekijöiden varaan, koska koulut alkavat mahdollisesti ajallaan, emme myöskään suomalaisten työntekijöiden, jotka ovat sinne lomautettuina menneet — tästä yksi puutarhayrittäjä kertoi esimerkin, että hän oli saanut sinne erittäin hyvän ja motivoituneen työntekijän, joka oli ollut kaksi viikkoa. Hän oli tehnyt kolmen kuukauden sopimuksen sillä perusteella, että hänet on lomautettu kolmeksi kuukaudeksi, mutta näin siinä vain kävi, että kahden viikon jälkeen hänet kutsuttiin töihin takaisin ja hän sitten lähti tältä puutarhalta.

Semmoinen asia vielä, mitä ehkä voisi jollakin lailla jouduttaa: Jos oikein ymmärsin, niin kesäkuun alusta aukeavat uimahallit rajoitetusti. Tällä hetkellä on tullut palautetta semmoisilta ihmisiltä, jotka kuuluvat erityisliikunnan piiriin elikkä jotka ovat jollakin lailla vammautuneita tai joilla on invaliditeettiprosentti, että he ovat olleet todella nyt jo kuukausien ajan sillä tavalla, että eivät ole päässeet kuntouttamaan itseään uimahallissa ja muualla. Eli toivoisin ainakin, että jos nämä rajoitukset uimahalleista poistuvat, niin he olisivat sitten etusijalla siinä alkuvaiheessa, että pääsevät sinne kuntouttamaan itseään. — Kiitokset.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.